

ความเหมาะสมในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
สำหรับค่าเบี้ยประกันสุขภาพ

นางสาว สุทธิพร กระแสสินธุ์วานนท์

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของเอกัตศึกษาที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของเอกัตศึกษาที่ส่งผ่านทางคณะที่สังกัด

The abstract and full text of individual study in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the individual study authors' files submitted through the faculty.

หัวข้อเอกัตศึกษา ความเหมาะสมในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคล
ธรรมดา สำหรับค่าเบี้ยประกันสุขภาพ

โดย นางสาว สุทธิพร กระแสสินธุวานนท์

รหัสประจำตัว 598 62631 34

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดวิชา ภาษีอากร

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล

ปีการศึกษา 2560

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษาฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ..........อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล)

บทคัดย่อ

ปัจจุบันคนทุกเพศทุกวัยต่างให้ความสำคัญและหันมาใส่ใจดูแลสุขภาพตนเองมากขึ้น เนื่องจากการมีสุขภาพที่ดีนั้นถือเป็นลาภอันประเสริฐที่ไม่สามารถหาซื้อได้ แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่าเราจะมีวิถีในการดำเนินชีวิตอย่างไร การเจ็บป่วยก็ยังเป็นภัยที่ไม่มีใครสามารถหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อร่างกาย และทรัพย์สินจากการที่ต้องใช้เงินในการรักษาพยาบาล อีกทั้งอาจกระทบต่อครอบครัวด้วยได้ แม้ว่าเราอาจป้องกันการเจ็บป่วยได้ด้วยการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพตนเองหรือการมีวิถีที่ถูกสุขลักษณะ ทั้งนี้ การมีประกันสุขภาพก็อาจบรรเทาความเสี่ยงต่อภาวะเศรษฐกิจของตนเองและครอบครัว อันเกิดจากความเจ็บป่วยดังกล่าวได้ ซึ่งคนทั่วไปจึงปรารถนาให้ตนและครอบครัวได้มีการประกันสุขภาพอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อผลักความเสี่ยงนี้ออกไปจากตนเอง

ในปัจจุบันภาครัฐได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนค่าเบี้ยประกันสุขภาพ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 34 (พ.ศ. 2560) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากรและได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อการลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพ ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 315) เกี่ยวกับเงินได้ที่เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ แต่เนื่องจากค่าลดหย่อนนี้ต้องนำมารวมคำนวณกับค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต ซึ่งการประกันทั้งสองประเภทนี้มีวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน โดยการประกันสุขภาพนั้นมุ่งถึงการเจ็บป่วยหรือการเสียสุขภาพ ในขณะที่การประกันชีวิตนั้นมุ่งถึงชีวิต ซึ่งขัดต่อหลักความเสมอภาคทางภาษี ในขณะที่ต่างประเทศนั้น เช่น ประเทศออสเตรเลีย และประเทศญี่ปุ่น ได้แยกการประกันสุขภาพ และการประกันชีวิตออกจากกัน รวมทั้งยังได้รับสิทธิประโยชน์ทั้งในส่วนของผู้มีเงินได้และรวมถึงครอบครัวของผู้มีเงินได้ ในขณะที่ประเทศไทยได้รับสิทธิประโยชน์ในส่วนของผู้มีเงินได้ และบิดามารดาของผู้มีเงินได้เท่านั้น

ดังนั้นเอกัตศึกษานี้จึงศึกษาถึงหลักภาษีอากร และหลักเกณฑ์การให้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพและเบี้ยประกันชีวิต ประกอบกับการศึกษากฎหมายต่างประเทศ ซึ่งประเทศที่ได้ทำการศึกษา คือ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งหลังจากการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ พบว่า มาตรการดังกล่าวไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคและก่อให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายและค่าภาษีแก่ผู้มีเงินได้ จึงสมควรให้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมแตกต่างกัน โดยการแยกสิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพแยกออกจากเบี้ยประกันชีวิต รวมถึงการให้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพที่ครอบคลุมถึงคู่สมรสของผู้มีเงินได้และบุตร เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางภาษีและบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายและค่าภาษีของผู้มีเงินได้

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษานับนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณในความเมตตาของศาสตราจารย์ ดร. ศุภลักษณ์ พิณีจ ภูวตล เป็นอย่างยิ่งที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและสละเวลาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็น ประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนการตรวจทานและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้ผู้เขียนสามารถ จัดทำเอกัตศึกษานับนี้ออกมาได้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ขอขอบคุณครอบครัวที่สนับสนุนเข้าพเจ้ามาโดยตลอด เป็นทั้งกำลังกายและกำลังใจใน ระหว่างการจัดทำเอกัตศึกษานับนี้ รวมถึงพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ที่บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด และเพื่อน นิสิตศศม. รุ่น 19 คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นแรงผลักดันและเป็นกำลังใจในระหว่าง การจัดทำเอกัตศึกษา ทั้งคอยให้คำแนะนำ คอยรับฟังปัญหา รวมทั้งให้กำลังใจตลอดมา ทำให้ผู้เขียนทำ เอกัตศึกษานับนี้ออกมาได้สำเร็จ

ความดีและประโยชน์ของเอกัตศึกษานับนี้ ผู้เขียนขอมอบความดีให้กับบุคคลทั้งหลายข้างต้น หาก มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนต้องขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สุทธิพร กระแสสินธุวานนท์

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1	1
1.1	1
1.2	3
1.3	4
1.4	4
1.5	4
1.6	4
บทที่ 2	5
2.1	6
2.1.1	6
2.1.2	6
2.1.3	7
2.2	12
2.2.1	12
2.2.2	12
2.2.3	13
2.3	14
2.4	14
2.4.1	14

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.4.2	มาตรการภาษีเงินได้เพื่อความเป็นธรรม.....	16
2.4.2.1	หลักภาษีอากรที่ดี.....	16
2.4.2.2	หลักความเสมอภาคทางภาษีอากร	18
บทที่ 3	การได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีด้านการประกันชีวิตและประกันสุขภาพตามกฎหมายไทย และต่างประเทศ.....	20
3.1	หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้เกี่ยวกับการประกันภัยตาม กฎหมายไทย.....	20
3.1.1	สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันชีวิต	20
3.1.2	สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันสุขภาพ	23
3.2	หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้เกี่ยวกับการประกันภัยตาม กฎหมายประเทศออสเตรเลีย.....	29
3.2.1	สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันชีวิต	29
3.2.2	สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันสุขภาพ	30
3.3	หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้เกี่ยวกับการประกันภัยตาม กฎหมายประเทศญี่ปุ่น.....	32
3.3.1	สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันชีวิตและเบี้ยประกันสุขภาพ.....	33
3.4	บทวิเคราะห์ความแตกต่างการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้เกี่ยวกับการประกันภัยตาม กฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ.....	34
บทที่ 4	วิเคราะห์สภาพปัญหาและผลกระทบจากการใช้สิทธิลดหย่อนประกันสุขภาพ	39
4.1	สภาพปัญหาจากการใช้สิทธิลดหย่อนประกันสุขภาพ.....	39
4.1.1	ความไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคในกรณีการนำสิทธิค่าลดหย่อน ของค่าเบี้ยประกันสุขภาพมารวมคำนวณกับค่าเบี้ยประกันชีวิต	39

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.1.2 การแบกรับภาระภาษีของประชาชนเกินสมควร.....	41
4.2 แนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิลดหย่อนประกันสุขภาพ	44
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	47
5.1 บทสรุป.....	47
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	48
บรรณานุกรม	49
ภาคผนวก.....	52

สารบัญแผนภาพและตาราง

แผนภาพ

แผนภาพที่ 1 สัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ (ค่ายา และค่ารักษา) ต่อค่าใช้จ่ายครัวเรือนทั้งหมด (GDP) ปี พ.ศ. 2550-2559	2
แผนภาพที่ 2 เปรียบเทียบรายจ่ายสุขภาพของประเทศ ระหว่างภาครัฐและเอกชน ปี พ.ศ. 2538-2557 .2	
แผนภาพที่ 3 รายจ่ายสุขภาพรวมของประชากรไทย ปี พ.ศ. 2538-2557.....	44

ตาราง

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบหลักการที่แตกต่างกันของการประกันชีวิตแบบบำนาญและการประกันชีวิตแบบทั่ว ๆ ไป	9
ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบประกันชีวิตธรรมดาและประกันชีวิตควบการลงทุน.....	11
ตารางที่ 3 เงื่อนไขในการลดหย่อนภาษีของผู้มีเงินได้สำหรับการประกันภัยทั้ง 3 แบบ.....	27
ตารางที่ 4 ตารางเปรียบเทียบการทำประกันชีวิตผ่าน Complying Super Fund และ Non-Complying Super Fund.....	30
ตารางที่ 5 ตารางเงินได้สำหรับการคำนวณเครดิตภาษีคืนจากเบี้ยประกันสุขภาพส่วนบุคคล	31
ตารางที่ 6 ตารางอัตราการคำนวณเครดิตภาษีคืนจากเบี้ยประกันสุขภาพส่วนบุคคลสำหรับ 1 เมษายน 2561 – 31 มีนาคม 2562.....	32
ตารางที่ 7 การคำนวณค่าลดหย่อนสำหรับเบี้ยประกันภัยของประเทศญี่ปุ่น.....	33
ตารางที่ 8 เปรียบเทียบมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการทำประกันสุขภาพแต่ละประเทศ	35
ตารางที่ 9 เปรียบเทียบมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการทำประกันชีวิตแต่ละประเทศ	36
ตารางที่ 10 เปรียบเทียบภาระภาษีการหักลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพ กรณีรวมสิทธิลดหย่อนและแยกสิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต	42
ตารางที่ 11 ตารางการคำนวณจำนวนภาษีที่จัดเก็บได้ที่ลดลง เมื่อให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการหักลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพจำนวนไม่เกิน 15,000 บาท แยกออกจากเบี้ยประกันชีวิต ในกรณีที่ใช้สิทธิค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตเต็มจำนวน 100,000 บาท.....	43

บทที่ 1

บทนำ

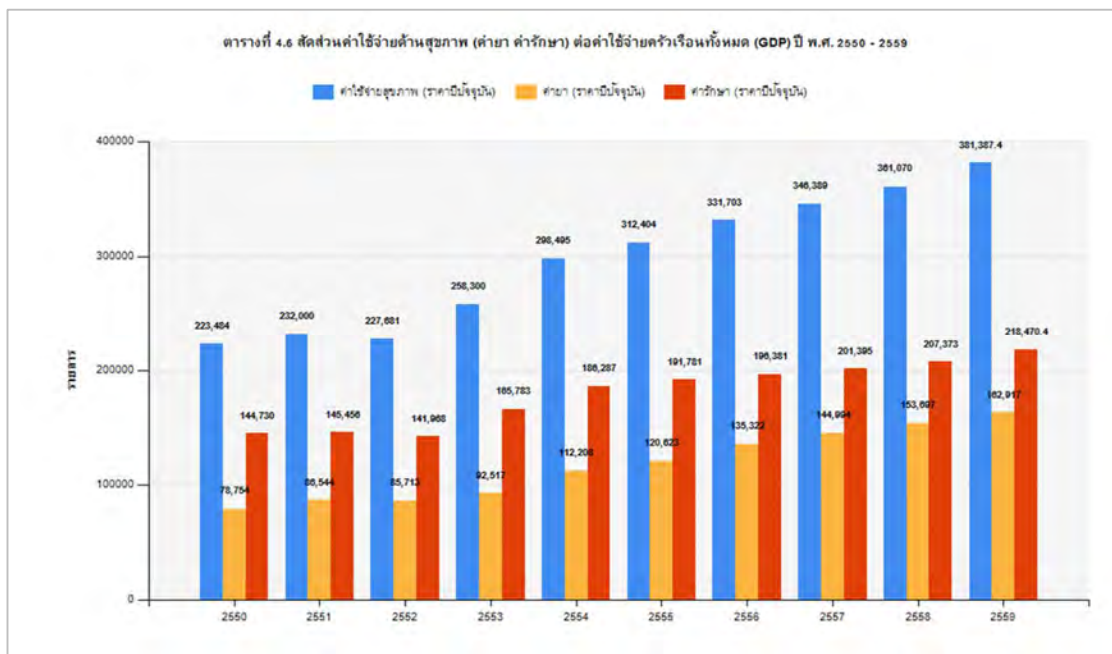
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันคนทุกเพศทุกวัยต่างให้ความสำคัญและหันมาใส่ใจดูแลสุขภาพตนเองมากขึ้น ทั้งการเลือกกินอาหารเพื่อสุขภาพ การกินวิตามินเสริมต่าง ๆ และการออกกำลังกาย เนื่องจากการมีสุขภาพที่ดีนั้นถือเป็นลาภอันประเสริฐที่ไม่มีสามารถหาซื้อได้ แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่าเราจะมีวิถีในการดำเนินชีวิตอย่างไร การเจ็บป่วยก็ยังเป็นภัยที่ไม่มีใครสามารถหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อร่างกายและทรัพย์สินจากการที่ต้องใช้เงินในการรักษาพยาบาล อีกทั้งอาจกระทบต่อครอบครัวด้วยได้ แม้ว่าเราอาจป้องกันการเจ็บป่วยได้ด้วยการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพตนเองหรือการมีวิถีที่ถูกสุขลักษณะ เช่น การไม่สูบบุหรี่ การไม่บริโภคอาหารหวาน และการออกกำลังกาย เป็นต้น ทั้งนี้ การมีประกันสุขภาพก็อาจบรรเทาความเสี่ยงต่อภาวะเศรษฐกิจของตนเองและครอบครัวอันเกิดจากความเจ็บป่วยดังกล่าวได้ ซึ่งคนทั่วไปจึงปรารถนาให้ตนและครอบครัวได้มีการประกันสุขภาพอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อผลัดความเสี่ยงนี้ออกไปจากตนเอง

สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐบาลให้ความสำคัญและปรับปรุงและพัฒนาระบบสวัสดิการรักษายาบาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงระบบสาธารณสุขไปทั่วถึง แต่เนื่องจากในปัจจุบันระบบสวัสดิการรักษายาบาลของรัฐนั้นยังไม่สามารถครอบคลุมได้ทั่วถึง ทำให้สวัสดิการของรัฐไม่เพียงพอ รัฐจึงต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชน โดยการออกมาตรการทางภาษีจูงใจให้ประชาชนหันมาทำประกันสุขภาพ เพื่อช่วยลดภาระในด้านค่ารักษายาบาลของประชาชน รวมถึงลดภาระทางการคลังของภาครัฐในการดูแลสุขภาพประชาชน

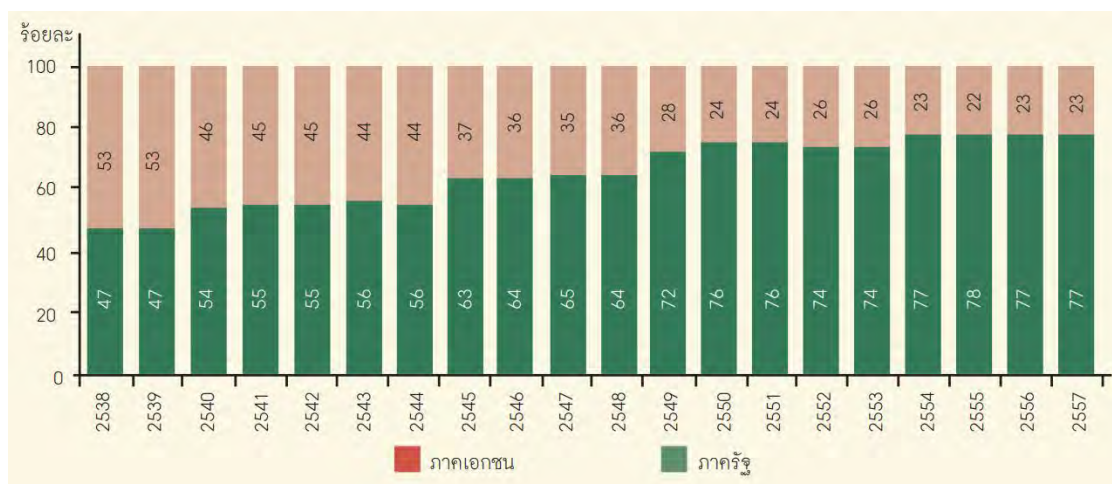
จากแผนภาพที่ 1 แสดงสัดส่วนค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วยค่ายาและค่ารักษายาบาล ต่อค่าใช้จ่ายครัวเรือนทั้งหมด (GDP) ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2550–2559) จะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มที่สูงขึ้นในทุก ๆ ปี ซึ่งทำให้ภาครัฐต้องจัดสรรงบประมาณสำหรับค่ารักษายาบาลในด้านนี้ให้เพิ่มมากขึ้น

แผนภาพที่ 1 สัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ (ค่ายา และค่ารักษา) ต่อค่าใช้จ่ายครัวเรือนทั้งหมด (GDP) ปี พ.ศ. 2550-2559

ที่มา: ข้อมูลสังคมส่วนสถิติด้านสุขภาพ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภาพที่ 2 เปรียบเทียบรายจ่ายสุขภาพของประเทศ ระหว่างภาครัฐและเอกชน ปี พ.ศ. 2538-2557

ที่มา: บัญชีรายจ่ายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2557 สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP), กระทรวงสาธารณสุข

จากแผนภาพที่ 2 นั้น จะเห็นได้ว่าสัดส่วนรายจ่ายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนนั้น มีสัดส่วนที่ต่างกันมาก โดยภาครัฐมีรายจ่ายด้านสุขภาพคิดได้เป็นสัดส่วนร้อยละ 77 เมื่อเทียบกับภาคเอกชนคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 23 สำหรับปี 2557 และจะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี

ในปัจจุบันภาครัฐได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนค่าเบี้ยประกันสุขภาพ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 34 (พ.ศ. 2560) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากรและได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อการลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพ ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 315) เกี่ยวกับเงินได้ที่เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ แต่เนื่องจากค่าลดหย่อนนี้ต้องนำมารวมคำนวณกับค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต ซึ่งการประกันทั้งสองประเภทนี้มีวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน โดยการประกันสุขภาพนั้นมุ่งถึงการเจ็บป่วยหรือการเสียสุขภาพ ในขณะที่การประกันชีวิตนั้นมุ่งถึงชีวิต ซึ่งขัดต่อหลักความเสมอภาคทางภาษี ในขณะที่ต่างประเทศนั้น เช่น ประเทศออสเตรเลีย และประเทศญี่ปุ่น ได้แยกการประกันสุขภาพ และการประกันชีวิตออกจากกัน รวมทั้งยังได้รับสิทธิประโยชน์ทั้งในส่วนของผู้มีเงินได้และรวมถึงครอบครัวของผู้มีเงินได้ ในขณะที่ประเทศไทยได้รับสิทธิประโยชน์ในส่วนของผู้มีเงินได้ และบิดามารดาของผู้มีเงินได้เท่านั้น

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างเป็นธรรม หากภาครัฐมีการปรับปรุงมาตรการทางภาษีเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ค่าเบี้ยประกันสุขภาพจะทำให้ประชาชนบรรเทาภาระภาษีรวมถึงค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลได้มากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาความหมายและรูปแบบต่าง ๆ ของการประกันชีวิตและการประกันสุขภาพของประกันภัยเอกชน
- 2) เพื่อศึกษาแนวคิด หลักเกณฑ์ และกฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตและการประกันสุขภาพ
- 3) เพื่อศึกษาแนวคิด หลักเกณฑ์ และกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตและการประกันสุขภาพ
- 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุงข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเรื่องการนำเบี้ยประกันสุขภาพมาลดหย่อนทางภาษีให้มีความเหมาะสม

1.3 สมมติฐาน

ปัจจุบันกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยให้สิทธิยกเว้นเงินได้สำหรับการจ่ายเป็นเบี้ยประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ กำหนดให้นำมารวมคำนวณกับค่าเบี้ยประกันชีวิต โดยจำกัดจำนวนค่าเบี้ยประกันสุขภาพไม่เกินหนึ่งหมื่นห้าพันบาท และเมื่อรวมกับค่าเบี้ยประกันชีวิตต้องไม่เกินหนึ่งแสนบาท มาตรการดังกล่าวไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคและก่อให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายและค่าภาษีแก่ผู้มีเงินได้

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาลักษณะและวิธีการเพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ โดยการศึกษาครั้งนี้จะนำแนวทางการจัดเก็บภาษี ในเรื่องการให้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพของต่างประเทศมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการและการเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาจะใช้วิธีทางเอกสาร (Documentary Research) โดยดำเนินการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือประมวลรัษฎากร กฎหมายของต่างประเทศ รวมถึงบทความ เอกศศึกษา และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะสามารถนำข้อมูลที่รวบรวมมาใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และเสนอแนวทางการปรับปรุงในการให้สิทธิประโยชน์ค่าลดหย่อนสำหรับเบี้ยประกันสุขภาพ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบถึงความหมายและรูปแบบต่าง ๆ ของการประกันชีวิตและการประกันสุขภาพของประกันภัยเอกชน
- 2) ทำให้ทราบถึงแนวคิด หลักเกณฑ์ และกฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษี ที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตและการประกันสุขภาพ
- 3) ทำให้ทราบถึงแนวคิด หลักเกณฑ์ และกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษี ที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตและการประกันสุขภาพ
- 4) เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเรื่องการนำเบี้ยประกันสุขภาพมาลดหย่อนทางภาษีให้มีความเหมาะสม

บทที่ 2

แนวความคิด หลักการพื้นฐานทั่วไปกฎหมายเพื่อการคุ้มครองชีวิตและสุขภาพของประชาชน

ในปัจจุบันชีวิตคนเรามีความเสี่ยงหลาย ๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงจากทางธรรมชาติ หรือจากการกระทำของมนุษย์ด้วยกันเอง ซึ่งไม่ว่าใครก็พยายามที่จะจัดการความเสี่ยงภัยให้พ้นจากตัวเอง โดยวิธีการที่สามารถช่วยในการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่ง คือ การโอนความเสี่ยงภัยหรือกระจายความเสี่ยงภัยด้วยการประกันภัยไว้กับบริษัท ดังนั้นการประกันภัยจึงมีได้หมายความว่าประกันมิให้เกิดภัยหรือเกิดความสูญเสียหรือความเสียหาย แต่หมายความถึงหากเมื่อเกิดภัยขึ้นแล้วจะมีทางใดที่จะทำให้มีการกลับคืนสู่สภาพเดิม หรือให้ความเสียหายนั้นบรรเทาลง

การประกันภัย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า “การประกันภัย” เป็นคำกริยา แปลว่ารับรองว่าจะรับผิดชอบในความเสียหายหรือเหตุอย่างอื่นในอนาคตดังที่ไว้ระบุไว้ในสัญญา

ทั้งนี้ นักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้ให้คำนิยามของคำว่า การประกันภัย ว่าเป็นเครื่องมือของสังคมเพื่อลดความไม่แน่นอนในภัยที่เกิดขึ้นของแต่ละคนให้บังคับแน่นอน โดยมีกลุ่มคนที่เข้ามาาร่วมกัน เพื่อแบ่งเบาหรือเฉลี่ยความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น เพื่อทำให้ความเสียหายนั้นคืนสภาพ คืนเงินขึ้นมาอีกครั้ง ซึ่งอาจจะสามารถฟื้นคืนได้ทั้งหมดหรือบางส่วน

กล่าวโดยสรุปว่า การประกันภัย คือ วิธีการของการกระจายความเสี่ยงภัยอย่างหนึ่ง ซึ่งสมาชิกที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการ จะต้องจ่ายเงินให้กับกองทุนกลาง ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นของสมาชิกคนใดคนหนึ่งตามเหตุการณ์ที่ได้เอาประกันภัยไว้ จะถูกเฉลี่ยให้กับสมาชิกในกลุ่มหรือผู้เอาประกันภัยคนอื่น ๆ และผู้ที่ได้รับความเสียหายก็จะได้รับการชดเชยสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุนนั้น ทั้งในการประเมินความเสียหายและให้บริการในการชดเชยความสูญเสียหรือความเสียหายนั้น และเมื่อมีข้อตกลงกันเพื่อให้เกิดภาระต่อกันจึงเกิดเป็น “สัญญาประกันภัย (Insurance Contract)”¹

เอกัตศึกษาเล่มนี้ ผู้เขียนจะเน้นศึกษาเฉพาะการประกันภัยภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการประกันชีวิตและประกันสุขภาพเท่านั้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรสำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่จะกล่าวในบทต่อไป

¹ สรศักดิ์ ทันตสุวรรณ, ประกันภัย...ใครว่ายุ่ง, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี, 2548), หน้า 28.

2.1 การให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับชีวิต : การประกันชีวิต

ในการดำเนินชีวิตของทุกคนนั้นอาจประสบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่คาดฝันและไม่พึงประสงค์ เป็นภัยที่ไม่สามารถทราบได้ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด และเมื่อหากเกิดขึ้นแล้วก็อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของผู้ประสบภัยและครอบครัวของผู้ประสบภัยทั้งทางร่างกายหรือทรัพย์สินได้ เพราะฉะนั้นการทำประกันชีวิตจึงเป็นการวางแผนเพื่อปกป้องความเสี่ยงที่อาจเกิดกับตนเองและ ครอบครัวได้

2.1.1 ความหมายของการประกันชีวิต

การประกันชีวิต (Life Insurance) คือ ประกันภัยที่จ่ายเงินตามทางตรงชีพหรือมรณกรรม ของผู้เอาประกันภัย โดยเป็นการรวมตัวของบุคคลกลุ่มหนึ่ง ร่วมมือกันและยอมรับผิดชอบในส่วนเฉลี่ย ความเสี่ยงภัยอันเนื่องจากการเสียชีวิต การสูญเสียอวัยวะ การทุพพลภาพ และการสูญเสียรายได้หลัง วัยเกษียณอายุของบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะของความเสี่ยงภัยที่คล้ายคลึงกัน เพื่อเป็น การบรรเทาความเดือดร้อนให้กับบุคคลที่ประสบกับความเสียหายและให้บุคคลเหล่านั้นมีสถานภาพ ทางการเงินกลับคืนสู่หรือใกล้เคียงสภาพเดิม เป็นการประกันต่อความสูญเสีย นอกจากนั้นการประกันชีวิต ยังมีส่วนของการออมทรัพย์อีกด้วย ดังเช่นในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยซื้อความคุ้มครองในแบบสะสมทรัพย์ ผลตอบแทนที่ได้รับจากการมีชีวิตอยู่จนครบสัญญาในส่วนของความคุ้มครองของการประกันชีวิต แบบสะสมทรัพย์แท้จริง ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการออมทรัพย์²

2.1.2 ลักษณะสำคัญของการประกันชีวิต

การประกันชีวิต วัตถุประสงค์ที่เอาประกันชีวิตเป็นเรื่องของการทรงชีพหรือมรณะของผู้เอา ประกันภัยเป็นสำคัญ ซึ่งมีความละเอียดอ่อนและไม่สามารถประเมินราคาค่าความเสียหายเป็นตัวเลขได้ เหมือนประกันสุขภาพ โดยวัตถุประสงค์ที่เอาประกันภัยนั้นได้แก่ทรัพย์สินหรือความผิด เพื่อเป็นหลักประกันไม่ให้ รายได้ของเราสูญสิ้นไป โดยเฉพาะในยามที่เราเสียชีวิตไปก่อนเวลาอันควร และหากยังมีชีวิตอยู่ เมื่อพ้น ระยะเวลาที่สามารถทำงานได้ ก็ยังได้รับความคุ้มครองด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้การประกันภัยชีวิต จึงมี หลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างจากการประกันสุขภาพ

² รศ.ดร. จิตินันท์ ชัยวัฒน์, การบริหารความเสี่ยงภัย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560), หน้า 75.

2.1.3 ประเภทของการประกันชีวิต

การประกันชีวิตนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ประเภทด้วยกัน³ ดังนี้

1) ประกันชีวิตแบบกำหนดระยะเวลา (Term Insurance)

เป็นประกันชีวิตที่เน้นความคุ้มครองระยะสั้น หรือมีลักษณะคล้ายกับประกันวินาศภัย มีเบี้ยประกันค่อนข้างต่ำ เหมาะสำหรับผู้มีรายได้น้อย โดยสามารถเลือกช่วงเวลาในการจ่ายเบี้ยและรับความคุ้มครองได้เอง เช่น 5 ปี หรือ 10 ปี หรือ 15 ปี โดยบริษัทประกันชีวิตมักจะกำหนดอายุสูงสุดไว้ 55 ปี และไม่รับทำประกันผู้สูงอายุ เพราะมีโอกาสที่จะเสียชีวิตมากกว่าบุคคลอื่น ๆ ที่อายุยังน้อย ประกันชีวิตประเภทนี้มีข้อดีคือ ให้ความคุ้มครองสูง โดยที่เบี้ยประกันภัยต่ำ แต่เป็นการจ่าย “เบี้ยทิ้ง” ในลักษณะปีต่อปี คือ ถ้าไม่มีความเสียหายเกิดขึ้นในระหว่างที่สัญญาจะมีผลบังคับใช้ หรือผู้เอาประกันไม่ได้เสียชีวิตลงตามที่สัญญากำหนดไว้ บริษัทประกันชีวิตก็จะรับเงินเบี้ยประกันที่จ่ายมาให้ทั้งหมด แต่ในทางกลับกัน ถ้ามีการเสียชีวิตลงภายในกำหนดระยะเวลา บริษัทประกันชีวิตก็จะชดเชยให้ทั้งหมดเท่ากับจำนวนทุนประกัน

2) ประกันชีวิตแบบตลอดชีพ (Whole-Life Insurance)

ลักษณะสำคัญของการประกันชีวิตแบบตลอดชีพ คือ ไม่กำหนดขอบเขตของอายุสัญญาไว้อย่างแน่ชัด แต่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันตลอดชีวิต ซึ่งจะจ่ายเงินที่เอาประกันให้แก่ผู้รับประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันนั้นเสียชีวิต การประกันแบบนี้ให้ประโยชน์ในด้านความคุ้มครองเป็นสำคัญ ซึ่งมีประโยชน์ในด้านสะสมบ้าง แต่น้อยกว่าด้านความคุ้มครอง เนื่องจากประกันประเภทนี้เป็นสัญญาที่ระยะเวลายาวนาน ดังนั้น จำนวนเบี้ยประกันที่จะต้องจ่ายจึงสูงตามไปด้วย โดยผู้เอาประกันภัยสามารถเลือกจ่ายเบี้ยประกันเป็นระยะเวลาหนึ่ง เช่น 5 ปี 10 ปี 15 ปี หรือ 20 ปี แต่ให้ความคุ้มครองตลอดชีพหรือจนถึงอายุ 90 ปี หรือ 99 ปี เป็นต้น หรือจ่ายเบี้ยประกันไปจนถึงปีที่ตนเสียชีวิต เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการเน้นความคุ้มครองชีวิต เพื่อคนข้างหลังในระยะยาว หรือผู้ที่ต้องการวางแผนความมั่นคงให้กับบุคคลในครอบครัว เพื่อส่งมอบทรัพย์สินให้ในอนาคต

ประกันชีวิตประเภทนี้จะไม่มีการคืนระหว่างทาง หรือถ้ามีก็จะมีแต่การจ่ายปันผล ความแตกต่างกันระหว่างเงินคืนและปันผลนั้น⁴ คือ

³ รองศาสตราจารย์สุธรรม พงศ์สำราญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิงใจ พิงพานิช และศาสตราจารย์วิรัช ณ สงขลา, หลักการประกันชีวิต (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2542), หน้า 84.

⁴ aomMONEY School, ประกันแบบไหนบ้างที่ลดหย่อนภาษีได้? [Online], 13 May 2018, Available from: <https://aommoney.com/stories/aommoney-school/ประกันแบบไหนบ้างที่ลดหย่อนภาษีได้/1025#jh4nz1od48>

เงินคืน หมายถึง เงินที่บริษัทประกันสัญญาว่าจะคืนให้ผู้เอาประกันเมื่อครบกำหนดตามระยะเวลาและเป็นจำนวนที่แน่นอน โดยส่วนใหญ่จะคิดจากทุนประกันเป็นหลัก เช่น รับเงินคืน 6,000 บาททุก ๆ 2 ปี

เงินปันผล หมายถึง หากกรมธรรม์ที่ทำเป็นแบบที่มีส่วนร่วมในเงินปันผล บริษัทประกันอาจจะมีเงินปันผลจ่ายให้ จากผลประกอบการที่บริษัทนำเบี้ยประกันของผู้เอาประกันไปลงทุน ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน

ประกันชีวิตประเภทนี้สามารถเวนคืนมูลค่าเงินสดได้ แต่ผู้เอาประกันจะเสียผลประโยชน์มาก และเงินเวนคืนที่ได้รับจะน้อยกว่าค่าเบี้ยประกันภัยที่ส่งไปแล้ว

3) ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (Endowment Insurance)

เป็นประกันที่พัฒนามาจากประกันชีวิตแบบตลอดชีพ โดยมีการกำหนดระยะเวลาของสัญญาที่แน่นอน โดยมีทั้งแบบระยะสั้น กลาง ยาว ตั้งแต่ 3-5 ปี หรือยาวไปจนถึง 25-30 ปี แล้วแต่ตามที่แบบประกันกำหนดไว้ ถ้าผู้เอาประกันอยู่ครบอายุของสัญญาก็จะได้รับเงินที่เอาประกัน แต่ถ้าเกิดเสียชีวิตลงในระหว่างที่สัญญามีผลบังคับใช้นั้น ผู้รับประโยชน์จะเป็นบุคคลที่รับเงินซึ่งเอาประกันจากบริษัทประกันชีวิต การประกันประเภทนี้โดยทั่วไปให้ประโยชน์ในด้านสะสมทรัพย์และการคุ้มครอง แต่ทุนประกันที่ได้นั้นจะไม่สูง เมื่อเทียบกับประกันชีวิตแบบอื่น ๆ

4) ประกันชีวิตแบบบำนาญ (Annuity Insurance)

ประกันชีวิตแบบบำนาญหรือประกันชีวิตแบบเงินได้ประจำ ซึ่งบางคนคิดว่าไม่ใช่เป็นการประกันชีวิต เพราะเป็นการจ่ายเพื่อความอยู่รอด ไม่ใช่เพื่อความมรณะ อันเป็นหลักของการประกันชีวิตแบบทั่ว ๆ ไปดำเนินอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม การประกันแบบบำนาญนี้ ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งหรือแขนงหนึ่งของการประกันชีวิตเพราะเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะที่ 20 หมวดที่ 3 ว่าด้วยการประกันชีวิต มาตรา 889⁵ และ มาตรา 890⁶ ซึ่งได้กล่าวถึงการทรงชีพและเงินรายปี โดยคำว่า “ทรงชีพ” ตามกฎหมายก็คือ มีชีวิตอยู่ และ “เงินรายปี” หมายถึง เงินซึ่งบริษัทประกันภัยจะจ่ายให้แก่ผู้เอาประกันภัยเป็นประจำตราบเท่าที่มีชีวิตอยู่ เพื่อเป็นรายได้ในการดำรงชีพของผู้เอาประกัน นับแต่วันที่ผู้เอาประกันไม่สามารถจะทำงานหาเงินได้อีกต่อไปเพราะความชราภาพ การประกันชีวิตประเภทนี้เน้น

⁵ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะที่ 20 หมวดที่ 3 ว่าด้วยการประกันชีวิต มาตรา 889 บัญญัติว่า “ในสัญญาประกันชีวิต การใช้จำนวนเงินยอมอาศัยความทรงชีพ หรือมรณะของบุคคลหนึ่ง”

⁶ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะที่ 20 หมวดที่ 3 ว่าด้วยการประกันชีวิต มาตรา 890 บัญญัติว่า “จำนวนเงินอันพึงจะใช้นั้น จะชำระเป็นเงินจำนวนเดียว หรือเป็นเงินรายปีก็ได้ สุดแล้วแต่จะตกลงกันระหว่างคู่สัญญา”

การออมทรัพย์เพื่อการเกษียณโดยเฉพาะ โดยจะต้องออมอย่างต่อเนื่องตามที่แบบประกันกำหนดไว้ เพื่อให้ได้รับเงินคืนจากแบบประกันเป็นรายปีในทุก ๆ ปี ตั้งแต่กำหนดเกษียณอายุไปจนกระทั่งอายุที่แบบประกันกำหนดไว้ เช่น 85 หรือ 90 ปี หรือตลอดชีพของผู้รับเงินปี และผู้เอาประกันสามารถเวรคืนเงินนั้นในลักษณะมูลค่าเงินสดได้ด้วย

จุดประสงค์ของการทำประกันแบบบำนาญ คือ เพื่อจะให้ได้เงินจำนวนที่มากพอสำหรับเลี้ยงชีพในวัยชราได้อย่างสบาย โดยใช้ทุนทรัพย์จำนวนหนึ่งที่พอจะหามาได้เอามาชำระเบี้ยประกันให้แก่บริษัทประกันภัย เพื่อเป็นเครื่องตอบแทนในการที่บริษัทประกันภัยจะเป็นผู้รับผิดชอบจัดหาเงินดังกล่าวที่ผู้เอาประกันนั้นนำมาให้

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบหลักการที่แตกต่างกันของการประกันชีวิตแบบบำนาญและการประกันชีวิตแบบทั่ว ๆ ไป⁷

	การประกันชีวิตแบบบำนาญ	การประกันชีวิตทั่วไป
วัตถุประสงค์ของการทำประกัน	เพื่อทดแทนรายได้ที่เสียไปเนื่องจากความตายที่เกิดขึ้นเร็วกว่าปกติ	เพื่อทดแทนรายได้ที่เสียไปเนื่องจากผู้เอาประกันชีวิตมีชีวิตยืนยาวกว่าปกติ
ผู้รับประกัน	ทายาท หรือผู้รับประโยชน์ที่ผู้เอาประกันได้กำหนดไว้	ตัวผู้เอาประกัน
การจ่ายเงินให้แก่ผู้รับประกัน	จ่ายเป็นเงินก้อน	จ่ายเงินเป็นงวด ๆ เป็นรายเดือนหรือรายปี
ตารางที่ใช้ในการคำนวณเบี้ยประกัน	ตารางมรณวิสัยสำหรับการประกันแบบบำนาญ	ตารางมรณวิสัยสำหรับการประกันชีวิต
การลงทุน	- ระยะเวลาแห่งการสะสมทรัพย์ - ระยะเวลาแห่งการสลายตัวของเงินที่สะสม	- ระยะเวลาแห่งการสะสมทรัพย์

⁷ รองศาสตราจารย์สุธรรม พงศ์สำราญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิงใจ พึ่งพานิช และศาสตราจารย์วิรัช ณ สงขลา, หลักการประกันชีวิต, หน้า 157.

5) ประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรม (Industrial Life Insurance)

เป็นการประกันชีวิตรายบุคคลสำหรับผู้ที่มีอายุ 5-65 ปี มีรายได้น้อยและโดยส่วนมากมักจะเป็นผู้ที่ทำงานร่วมกันในโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีจำนวนเงินเอาประกันภัยค่อนข้างต่ำ คือ 10,000-30,000 บาท เพื่อช่วยให้ผู้ที่มีรายได้น้อยสามารถมีโอกาสทำประกันชีวิตได้ มีการชำระเบี้ยเป็นรายเดือนเท่านั้น และไม่มีการตรวจสุขภาพ ทำให้มีระยะเวลาการรอคอย เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์และเป็นภัยที่ไม่อาจรับประกันภัยได้ปะปนเข้ามา เพราะถ้าหากผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตด้วยโรคร้ายในระยะเวลาการรอคอย บริษัทประกันชีวิตจะไม่จ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัย แต่จะคืนเบี้ยประกันภัยที่ได้ชำระมาแล้วทั้งหมดให้แก่ผู้เอาประกันภัยเท่านั้น อัตราเบี้ยประกันชีวิตประเภทนี้จะไม่มีการเก็บเบี้ยพิเศษเพิ่มเติมด้วย

6) ประกันชีวิตประเภทกลุ่ม (Group Life Insurance)

การประกันชีวิตแบบกลุ่มเป็นการประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองกลุ่มบุคคลที่มีความคล้ายคลึงกันในด้านใดด้านหนึ่ง มีจำนวนสมาชิกขั้นต่ำ 10 คน ขึ้นไป ภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยฉบับเดียว มักนิยมทำเป็นสวัสดิการให้แก่ลูกจ้างในองค์กรต่าง ๆ การประกันชีวิต ไม่มีการตรวจสุขภาพ เบี้ยประกันภัยจะใช้อัตราเดียวกันกับทุกคนในกลุ่ม การประกันภัยประเภทนี้อัตราเบี้ยประกันจะถูกลงกว่าการประกันชีวิตประเภทอื่น ๆ

ในปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาในรูปแบบของการประกัน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เอาประกัน ดังนี้

1) ประกันชีวิตแบบควบการลงทุน (Investment-linked Life Insurance)^๘

ประกันชีวิตแบบนี้ ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ในการออมเงินที่ต่างกันไป ซึ่งการประกันแบบนี้ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก เนื่องจากบางคนก็ต้องการทั้งความคุ้มครองและผลตอบแทนจากการลงทุน กรมธรรม์แบบนี้จึงเป็นการพัฒนาขึ้นมาให้เป็นเครื่องมือในการลงทุนผ่านระบบประกันชีวิต โดยแบ่งเป็นสองประเภท คือ

1.1) กรมธรรม์แบบ Unit Link หมายถึง กรมธรรม์ที่บริษัทประกันชีวิตขายควบคู่กับกองทุนรวม ทำให้ผู้ซื้อประกันได้รับทั้งความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันชีวิต และได้ลงทุนไปพร้อมกัน

^๘ MR.FINANCIAL, ลัทธิประกันชีวิต (กรุงเทพมหานคร: กู๊ดไลฟ์, 2556). หน้า 56.

ในกองทุนรวมเงินที่จ่ายซื้อกรรมธรรม์ โดยบริษัทประกันชีวิตและบริษัทจัดการจะไม่ได้รับเงินประกัน ผลตอบแทนจากเงินลงทุนส่วนนี้ เนื่องจากผู้เอาประกันภัยเลือกกองทุนรวมและมูลค่าที่จะลงทุน ทั้งนี้ การจะได้รับเงินลงทุนคืนเท่าไรนั้น ผู้เอาประกันภัยจะเป็นผู้รับความเสี่ยงจากการลงทุนด้วยตนเอง

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบประกันชีวิตธรรมดาและประกันชีวิตควบการลงทุน⁹

ความแตกต่าง/ สิทธิประโยชน์	กรรมธรรม์ประกันชีวิตทั่วไป	กรรมธรรม์แบบ Unit Link
1. ผลตอบแทน	ผลประโยชน์ตายตัวตามที่ตกลง	แปรผันได้
2. ความเสี่ยง	คืนเงินต้นร้อยละ 100 เมื่อถึง กรรมธรรม์จนครบสัญญา (กรณีเป็น แบบสะสมทรัพย์)	คืนเงินต้นบางส่วนหรือมากกว่า ขึ้นอยู่ กับผลลัพธ์ในการลงทุน
3. สิทธิประโยชน์ ทางภาษี	ลดหย่อนภาษีได้ไม่เกิน 100,000 บาท	ลดหย่อนภาษีได้เฉพาะส่วนเบี้ยประกัน ชีวิตไม่เกิน 100,000 บาท ใช้เฉพาะ กรณีที่เป็นกรรมธรรม์ประกันชีวิตที่มี กำหนดระยะเวลา 10 ปี ขึ้นไป
4. ผู้ขาย	ต้องสอบผ่านการเป็นตัวแทนประกัน ชีวิต ขึ้นทะเบียนกรมการประกันภัย	ขึ้นทะเบียนกับกรมการประกันภัย ต้อง มีการอบรมและสอบ IP

1.2) กรรมธรรม์แบบ Universal Life กรรมธรรม์แบบนี้มีลักษณะเฉพาะตัว คือ เป็นการประกันชีวิตในลักษณะของการลงทุน โดยแยกส่วนชัดเจนระหว่างส่วนที่ประกันชีวิต และส่วนการลงทุน มีการระบุค่าใช้จ่ายและรายละเอียดต่าง ๆ ในกรรมธรรม์ประกันชีวิต ที่ไม่มีในแบบประกันชีวิตทั่วไป และยังสามารถปรับเปลี่ยนระหว่างความคุ้มครองชีวิต และส่วนของการออมเงิน และสิทธิในการถอนมูลค่ากรรมธรรม์ประกันภัย กล่าวคือ ผู้เอาประกันสามารถยืมเงินหรือถอนเงินจากมูลค่ากรรมธรรม์ได้ ภายใต้ข้อกำหนดของแต่ละบริษัท

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 57.

2.2 การให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับสุขภาพ : การประกันสุขภาพ

ความเจ็บป่วยเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ การป้องกันไม่ให้เกิดการเจ็บป่วย หรือการดูแลรักษาเมื่อมีการเจ็บป่วยเกิดขึ้นแล้ว ย่อมเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับทุกคน การเข้าถึง การบริการดูแลรักษา การป้องกันการเจ็บป่วยและการส่งเสริมสุขภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เกิดความสูญเสียต่ำที่สุด

2.2.1 ความหมายของการประกันสุขภาพ

การประกันสุขภาพ หมายถึง ประกันวินาศภัย (Non-Life Insurance) ประเภทหนึ่งที่บริษัท ประกันภัยตกลงที่จะชดเชยค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น จากการรักษาพยาบาลของผู้เอาประกันภัย ไม่ว่าจะค่ารักษาพยาบาลนั้นจะเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วยจากโรคร้าย หรือการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุให้แก่ผู้เอาประกันภัย ซึ่งการจ่ายเงินเหล่านี้ จะครอบคลุมตั้งแต่การเจ็บป่วยที่เกิดจากโรคร้ายต่าง ๆ ไปจนถึงอาการบาดเจ็บต่าง ๆ เนื่องมาจากอุบัติเหตุ ตามลักษณะการคุ้มครองที่ผู้เอาประกันภัยเลือกเอาไว้ โดยผู้เอาประกันภัยตกลงจ่ายค่าเบี้ยประกันสุขภาพให้แก่บริษัทประกันภัย

2.2.2 ลักษณะสำคัญของการประกันสุขภาพ

รูปแบบการใช้และการให้บริการสุขภาพที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคยนั้น ปกติเมื่อเจ็บป่วยก็จะเลือกไปใช้บริการจากสถานพยาบาลประเภทใดประเภทหนึ่ง เช่น โรงพยาบาล หรือร้านขายยา ซึ่งผู้ป่วย หรือผู้ใช้บริการจ่ายค่าบริการให้กับผู้ให้บริการ คือ สถานพยาบาล แพทย์ บุคลากรสาธารณสุขประเภทอื่น โดยตรง หรือการไปโรงพยาบาลของรัฐบาลและไม่สามารถจ่ายได้ ก็อาจใช้สังคมสงเคราะห์ขอยกเว้นค่าใช้จ่าย

สำหรับกรณีที่มีการประกันสุขภาพนั้น นอกจากจะมีผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการแล้ว ยังมีผู้ให้ประกัน ซึ่งเป็นคนกลางในการทำหน้าที่จัดการโดยการออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการจ่ายค่าบริการ และอาจมีการเก็บเงินล่วงหน้า หรือข้อกำหนดอื่น ๆ เช่น การกำหนดเงื่อนไขเรื่องการเงินและสิทธิประโยชน์ ก่อนการใช้บริการทางด้านสุขภาพ เพื่อจะได้รับความคุ้มครองค่ารักษาพยาบาลและการสูญเสียรายได้ที่เกิดจากการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุ

2.2.3 ประเภทของการประกันสุขภาพและความคุ้มครองการประกันสุขภาพ

การประกันสุขภาพแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การประกันภัยอุบัติเหตุและสุขภาพหมู่ และการประกันภัยอุบัติเหตุและสุขภาพรายบุคคล โดยทั้ง 2 ประเภทให้ความคุ้มครองเหมือนกัน ซึ่งความคุ้มครองการประกันสุขภาพสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท¹⁰ ดังนี้

(1) การประกันภัยค่ารักษาพยาบาล (Medical Expense Insurance)

ค่ารักษาพยาบาลที่ได้รับความคุ้มครองมีดังนี้

- ค่ารักษาตัวในโรงพยาบาล เนื่องจากการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุหรือป่วยไข้ โดยจะชดเชยค่าใช้จ่ายอันเกิดจากค่าห้องและค่าอาหาร ค่าบริการทั่วไป และค่าใช้จ่ายในกรณีที่มีการรักษาพยาบาลฉุกเฉินหลังการเกิดอุบัติเหตุ

- ค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการผ่าตัด ค่าปรึกษาแพทย์เกี่ยวกับการผ่าตัด โดยจะชดเชยค่าใช้จ่ายอันเกิดจากค่าธรรมเนียมผ่าตัด ค่าห้องผ่าตัด และค่าวางยาสลบ

- ค่าใช้จ่ายอันเกิดจากให้แพทย์มาดูแล

- ค่าใช้จ่ายสำหรับการรักษาที่คลินิก หรือแผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาล เช่น ค่าวินิจฉัยโรคในห้องทดลองต่าง ๆ ขณะที่เป็นผู้ป่วยนอก

- ค่าใช้จ่ายสำหรับสูติกรรม

- ค่าใช้จ่ายสำหรับทันตกรรม

- การชดเชยค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการบริการโดยพยาบาลพิเศษขณะอยู่ในโรงพยาบาลหรือที่บ้าน ภายหลังจากการรักษาตัวในโรงพยาบาล ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามคำสั่งของแพทย์

การประกันสุขภาพโดยทั่วไปนี้จะไม่คุ้มครองการเข้าพักรักษาตัวที่ไม่ได้เกิดจากการบาดเจ็บหรือป่วยไข้ เช่น การทำหมัน การทำศัลยกรรม การลดความอ้วน การพักผ่อน รวมทั้งการรักษาโรคประสาท กามโรค และการตรวจสายตา

(2) การประกันภัยการดูแลระยะยาว (Long-Term Care Insurance)

การประกันภัยการดูแลระยะยาวให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภัยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ต่อเนื่องมาระยะเวลาหนึ่ง เช่น ไม่สามารถอาบน้ำได้เอง ไม่สามารถเปลี่ยนอริยาบทจากการนอนไปสู่การนั่ง ไม่สามารถรับประทานอาหารได้เอง เป็นต้น จะได้รับ

¹⁰ รศ.ดร. ลูติวดี ชัยวัฒน์. การบริหารความเสี่ยงภัย, หน้า 194.

การชดเชยค่าสินไหมทดแทนเป็นรายเดือน แต่ยกเว้นในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยไม่สามารถช่วยเหลือตนเองมาระยะเวลาหนึ่งก่อนเริ่มทำการประกันภัย หรือหลังจากเริ่มทำประกันภัยซึ่งยังอยู่ในช่วงระยะเวลาการรอคอย ชำตัวตาย พยายามฆ่าตัวตายหรือทำร้ายร่างกายตนเอง เป็นโรคเอ็ดส์หรือมีการติดโรค เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ก่อการร้าย

(3) การประกันภัยการชดเชยรายได้จากการทุพพลภาพ (Disability Income Insurance)

เป็นการให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภัยที่สูญเสียรายได้และไม่สามารถปฏิบัติงานได้ เนื่องจากการบาดเจ็บ เจ็บป่วย หรือทุพพลภาพ โดยบริษัทประกันภัยจะจ่ายค่าสินไหมทดแทนเป็นรายเดือนให้แก่ผู้เอาประกันภัย เพื่อเป็นการชดเชยรายได้ที่ขาดหายไปในช่วงทุพพลภาพ แต่จะไม่คุ้มครองในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยมีประวัติทุพพลภาพก่อนที่จะทำประกันภัยเป็นระยะเวลา 2 ปี

2.3 บทวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการประกันชีวิตและการประกันสุขภาพ

การประกันชีวิต และการประกันสุขภาพ ต่างก็เป็นการประกันภัยด้วยกันนั้น เป็นการบริหารความเสี่ยง โดยจะโอนความเสี่ยงภัยของผู้เอาประกันภัยไปสู่บริษัทประกันภัยเมื่อเกิดความเสียหายขึ้น แต่ไม่ได้เป็นการทำให้ความเสี่ยงหรืออุบัติเหตุหายไป การประกันภัยจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายและแก้ไขปัญหาคณะหน้าด้านการเงิน ซึ่งการประกันชีวิตและการประกันสุขภาพถึงแม้จะเป็นการประกันภัยเพื่อบริหารความเสี่ยงเหมือนกัน แต่หากไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่เหมือนกัน การประกันชีวิตนั้นเป็นการสร้างหลักประกันให้แก่บุคคลที่อยู่ในอุปการะของเราและแก่ตัวเราเอง เป็นการประกันต่อความสูญเสีย เสียหาย อันจะเกิดแก่บุคคล หรือกลุ่มบุคคล โดยสัญญาจะชดเชยเมื่อผู้เอาประกันมีการเสียชีวิต หรือมีชีวิตอยู่จนครบกำหนดอายุตามสัญญา ในขณะที่การประกันสุขภาพนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการประกันวินาศภัย ซึ่งไม่ได้มุ่งต่อชีวิต เป็นเพียงการที่ผู้รับประกันภัยทำสัญญายินยอมที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือชดใช้เงินจำนวนหนึ่งในกรณีที่เกิดความเสียหายเกี่ยวกับที่เอาประกันภัย ให้แก่ผู้เอาประกันภัย

2.4 แนวความคิดทางกฎหมายและกฎหมายภาษีอากรที่นำมาสู่การกำหนดประเภทของการให้ความคุ้มครอง

2.4.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกันชีวิตและการประกันสุขภาพ

แม้กฎหมายไทยได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับเงินได้ที่พึงต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและกำหนดประเภทของเงินได้ที่พึงประเมินที่ครอบคลุมเงินได้ที่พึงต้องเสียภาษีไว้อย่างกว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดฐานภาษีเงินได้อย่างกว้าง อย่างไรก็ตาม ฐานภาษีเงินได้อย่างกว้างขวางดังกล่าวถูกทำให้แคบลงเนื่องจากถูกกีดกร่อนโดยบทบัญญัติเกี่ยวกับเงินที่ไม่ถูกเก็บภาษี เพราะไปลดเงินได้ของบุคคลที่ต้อง

นำมาเสียภาษี ซึ่งอาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า “ตัวบรรเทาภาระภาษี” ตัวบรรเทาภาระภาษี มีความหมายว่า การลดลงในภาระภาษีซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อสร้างแรงจูงใจ¹¹ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือ เพื่อสนับสนุนความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีและความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ครั้งใหม่ และเพื่อประโยชน์ต่อบุคคลหรือกิจกรรมใดโดยเฉพาะ ซึ่งค่าลดหย่อน ถือเป็นตัวบรรเทาภาระภาษี อย่างหนึ่ง ดังที่มาตรา 47 แห่งประมวลรัษฎากร ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าการหักลดหย่อนนั้น หักลดหย่อน “เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษี”

การหักลดหย่อน แตกต่างจากค่าใช้จ่ายตรงที่ว่าค่าลดหย่อนนี้ไม่เป็นต้นทุนหรือเงินที่ต้องใช้ไป เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินได้ โดยการหักลดหย่อนขึ้นอยู่กับสถานะของผู้เสียภาษี ไม่เกี่ยวข้องกับเงินได้พึงประเมินของผู้เสียภาษี เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีตามสถานะของผู้เสียภาษีแต่ละบุคคล เป็นผลทำให้ผู้เสียภาษีอาจเสียภาษีน้อยลง หรืออาจจะต้องเสียภาษีก็ได้ ค่าลดหย่อนเป็นเครื่องมือที่รัฐบาลใช้ในยามใดที่รัฐบาลเห็นว่าประชาชนต้องเผชิญหน้ากับปัญหาเศรษฐกิจ รายได้ไม่พอกับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น รัฐบาลก็อาจเสนอแก้กฎหมายให้เพิ่มค่าลดหย่อนมากขึ้น เพราะเมื่อค่าลดหย่อนเพิ่มขึ้น เงินได้สุทธิที่จะนำไปเสียภาษีก็ลดน้อยลง ส่งผลให้ภาษีที่ประชาชนต้องเสียน้อยลง และมีเงินไว้สำหรับใช้จ่ายมากขึ้น ทำให้สินค้าและบริการก็ขายได้เพิ่มขึ้น มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจดีขึ้น ดังนั้น การมีค่าลดหย่อนนอกจากจะเป็นเครื่องมือในการบรรเทาภาระภาษีแล้ว ยังเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจอีกด้วย อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้ประชาชนสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตและครอบครัว ส่งเสริมการศึกษา และช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วย โดยมีการหักลดหย่อนในกรณีต่าง ๆ แตกต่างกันไป ฉะนั้นวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการกำหนดให้มีค่าลดหย่อนภาษีเงินได้ส่วนบุคคลไว้ในกฎหมายนั้น เป็นการรับประกันว่า ผู้ที่มีความสามารถในการเสียภาษีน้อยมีเงินได้พอเพียงต่อการยังชีพก่อนที่จะจ่ายภาษี

การหักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตและค่าลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพ เป็นมาตรการทางภาษีของรัฐบาล เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของรัฐบาลในการลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐ ค่าเบี้ยประกันชีวิตนั้นเป็นค่าลดหย่อนตามรายการประเภทแรกที่นำมาให้หักลดหย่อนได้ ซึ่งสามารถนำมาหักลดหย่อนภาษีได้ตั้งแต่ปีภาษี 2515 เป็นจำนวน 4,000 บาท โดยมีการปรับเพิ่มค่าลดหย่อนเป็นจำนวน 7,000 บาท ในปีภาษี 2529 และเพิ่มอีกเป็นจำนวน 10,000 บาทในปีภาษี 2534 จนถึงปีภาษี 2545 สามารถหักลดหย่อนได้ตามจริงไม่เกิน 100,000 บาท ซึ่งใช้จนถึงปัจจุบัน ในขณะที่เบี้ยประกันสุขภาพ เริ่มสามารถหักลดหย่อน

¹¹ จิรศักดิ์ รอดจันทร์, ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : หลักการและบทวิเคราะห์ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556). หน้า 113.

ได้เฉพาะเบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาและคู่สมรสของผู้มีเงินได้ ไม่เกิน 15,000 บาทในปีภาษี 2549 และใช้จนถึงปัจจุบัน และในปีภาษี 2560 สามารถลดหย่อนสำหรับค่าเบี้ยประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ ตามจริงไม่เกินจำนวน 15,000 บาท จะเห็นได้ว่ารัฐบาลมีการเพิ่มประเภทของค่าลดหย่อน และจำนวนของค่าลดหย่อนเป็นจำนวนที่สูงขึ้น ซึ่งค่าลดหย่อนประกันภัย เป็นค่าลดหย่อนประเภทเสริมสร้างความมั่นคงแก่ชีวิตและครอบครัว โดยจะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายประเภทนี้ถ้าหากรัฐบาลต้องการให้ผู้เสียภาษีได้รับการประกันภัยต่าง ๆ รัฐบาลสามารถกระทำได้โดยการอนุมัติเงินช่วยเหลือเป็นการเฉพาะให้เพื่อเป้าหมายดังกล่าว โดยจะปรากฏเป็นรายจ่ายสาธารณะของรัฐบาล ซึ่งหากรัฐบาลไม่ต้องการที่จะจ่ายเงินออกมาโดยตรง รัฐบาลสามารถออกกฎหมายกำหนดให้ผู้เสียภาษีสามารถทำการหักลดหย่อนสำหรับเงินได้ที่จ่ายเป็นค่าทำประกันภัยเพื่อลดภาษีที่ต้องเสียแทน ผลทางเศรษฐกิจของทั้ง 2 วิธีจะเหมือนกันคือ ประชาชนได้รับการทำประกันสุขภาพเหมือนกัน

2.4.2 มาตรการภาษีเงินได้เพื่อความเป็นธรรม

เพื่อขจัดหรือบรรเทาปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมกันในสังคมระหว่างผู้มีฐานะและรายได้ที่แตกต่างกัน การจัดเก็บภาษีเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยขจัดหรือบรรเทาปัญหาดังกล่าว เช่น การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาโดยใช้อัตราก้าวหน้า กล่าวคือจัดเก็บตามความสามารถของผู้มีเงินได้ โดยผู้มีรายได้น้อยก็จะเสียภาษีในอัตราที่ต่ำ ส่วนผู้มีรายได้มากจะเสียภาษีในอัตราที่สูง ซึ่งทำให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม

2.4.2.1 หลักภาษีอากรที่ดี

รัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับมักบัญญัติให้ประชาชนมีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ ในการบัญญัติกฎหมายภาษีอากรที่ดีนั้น มีหลักการบางประการที่ควรคำนึงถึง เพื่อให้ประชาชนมีความสมัครใจในการเสียภาษีอากร และให้กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักภาษีอากรที่ดี 4 ประการของ Adam SMITH นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ ซึ่งมีแนวคิดในการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม อันได้แก่¹²

1. หลักความเป็นธรรม (Equity)¹³

มีแนวปฏิบัติในการจัดเก็บภาษีตามหลักความยุติธรรมและพิจารณาความสามารถในการเสียภาษีของผู้เสียภาษี ซึ่งต้องเป็นหลักเกณฑ์ที่บังคับได้โดยทั่วกัน ทั้งนี้การยกเว้นภาษีหรือการเพิ่มอัตรา

¹² ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล, กฎหมายภาษีอากร (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ที.เค.เอส. สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2556), หน้า 54.

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 54.

ภาษี ผู้บัญญัติกฎหมายต้องพึงระวังโดยคำนึงถึงจำนวนภาษีขั้นต่ำที่ประชาชนทุกคนควรแบกรับในจำนวนที่เท่าเทียมกัน ฉะนั้นการพิจารณาหลักเกณฑ์ที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือวัดความสามารถของผู้เสียภาษีนั้น ต้องพิจารณาหลักความยุติธรรมควบคู่ไปกับหลักความเสมอภาคด้วย

หลักความเป็นธรรมในการพิจารณาจากการจัดเก็บภาษี แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ หลักความเป็นธรรมโดยสมบูรณ์ (Principle of absolute equity) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าผู้เสียภาษีควรต้องเสียภาษีเป็นจำนวนเงินที่เท่ากัน เพราะภาระค่าใช้จ่ายของรัฐควรต้องกระจายแก่ผู้เสียภาษีทุกคนด้วยจำนวนที่เท่าเทียมกัน โดยหลักนี้จะใช้ได้ดีก็ต่อเมื่อประชาชนมีสถานะทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน แต่ในทางปฏิบัตินั้นประชาชนไม่ได้มีสถานะที่เท่าเทียมกัน ซึ่งการใช้หลักนี้อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นในสังคม

หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ (Modified equity principle) เป็นการจัดเก็บตามผลประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีได้รับจากการบริการของรัฐ ซึ่งหากใครได้รับประโยชน์จากการบริการใดของรัฐมาก ก็จะต้องเสียมาก และหากผู้ได้รับประโยชน์น้อย ก็ควรที่จะเสียภาษีน้อย หรือตามกำลังความสามารถของผู้เสียภาษี โดยการใช้จ่ายการเสียสละความพึงพอใจของผู้เสียภาษีเป็นเครื่องวัด

จะเห็นได้ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใช้หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ที่ใช้ความสามารถของแต่ละบุคคลในการเสียภาษีเงินได้มาใช้ เนื่องจากใช้อัตราภาษีเป็นแบบขั้นบันได ซึ่งจะเสียภาษีมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับสถานะของผู้มีเงินได้ อย่างไรก็ตามรัฐบาลก็มีการกำหนดหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่าง ๆ เพื่อที่จะบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการที่นำเบี้ยประกันสุขภาพตามจำนวนที่จ่ายจริง มาใช้หักลดหย่อน แต่ไม่เกินจำนวน 15,000 บาทนั้น เป็นการบรรเทาภาระภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีและบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของรัฐได้อีกด้วย

2. หลักความแน่นอน (Certainty)

ภาษีที่จัดเก็บต้องมีความชัดเจนและแน่นอน โดยอยู่บนพื้นฐานของความสมเหตุสมผล มีหลักเกณฑ์ให้ผู้เสียภาษีใช้เป็นแนวปฏิบัติเพื่อไม่ให้กระทำตามอำเภอใจ เช่น ฐานภาษี การคำนวณ วิธีการจัดเก็บ และการกำหนดเวลาในการเสียภาษี เป็นต้น ซึ่งควรที่จะสอดคล้องกับหลักความสะดวกด้วย อีกทั้งเป็นการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจโดยมิชอบอีกด้วย ซึ่งหากรัฐมีนโยบายที่ไม่แน่นอนหรือเปลี่ยนแปลงนโยบายอยู่บ่อยครั้ง ก็ย่อมทำให้ธุรกิจเอกชนได้รับความกระทบกระเทือน และไม่มั่นใจในการลงทุน¹⁴

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 55.

ผู้เขียนเห็นว่า การให้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพ ควรที่จะกำหนดจำนวนที่ชัดเจนและแน่นอน โดยไม่ควรนำมารวมคำนวณกับค่าเบี้ยประกันชีวิต ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน เพราะไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความสมเหตุสมผล ซึ่งการแยกรวมคำนวณนั้นจะทำให้ทราบผลกระทบจากการใช้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพได้อีกด้วย

3. หลักความสะดวก (Convenience)

การเสียภาษีควรต้องคำนึงถึงความสะดวกของผู้เสียภาษีอากร ทั้งในเรื่องของวิธีการชำระภาษี ช่วงเวลา และสถานที่ โดยจะต้องสอดคล้องและประสานกันกับหลักความแน่นอนด้วย ซึ่งปัจจุบันสามารถยื่นแบบเสียภาษีผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ เป็นการเพิ่มช่องทางการรับชำระภาษีและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษี อีกทั้งยังสามารถแนบเอกสารประกอบการยื่นแบบแสดงรายการได้อีกด้วย เช่น ใบเสร็จรับเงินที่จ่ายเป็นค่าเบี้ยประกันสุขภาพ เป็นต้น¹⁵

4. หลักความประหยัด (Economy)

ภาษีอากรที่รัฐจัดเก็บ ทั้งรัฐและผู้เสียภาษีต้องมีภาระค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุด และต้องมีมาตรการการควบคุมค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและต้องมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบภาษี¹⁶

ผู้เขียนเห็นว่า การให้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพสำหรับผู้มีเงินได้ ไม่ได้ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับภาษีมากนัก โดยรัฐอาจมีเพียงค่าใช้จ่ายสำหรับการแก้ไขในแบบแสดงรายการเสียภาษีและ การแก้ไขระบบการยื่นแบบแสดงรายการ ในส่วนของเบี้ยประกันสุขภาพ และค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บรักษาเอกสารประกอบการยื่นแบบแสดงรายการ เป็นต้น ส่วนของผู้เสียภาษีก็น่าจะมีหน้าที่ที่จะต้องเก็บรักษาเอกสารประกอบการยื่นแบบแสดงรายการเช่นกัน เพื่อนำมาใช้สิทธิลดหย่อน

2.4.2.2 หลักความเสมอภาคทางภาษีอากร¹⁷

หลักความเสมอภาคทางภาษีอากรนั้นได้พิจารณาถึงขอบเขตหลักความเสมอภาคในทางกฎหมาย โดยมีที่มาจากหลักความเสมอภาคในทางกฎหมาย และหลักความเป็นธรรมทางสังคม ซึ่งกำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิในการมีโอกาสเท่าเทียมกันนับตั้งแต่เกิด อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิทางธรรมชาติ กล่าวคือ การที่องค์กรต่าง ๆ ของรัฐต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญอย่าง

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 56.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 56.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 98.

เดียวกัน และปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญแตกต่างกันออกไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละคน

สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีการบัญญัติในเรื่องความเสมอภาคไว้ในมาตรา 30 ว่า

“บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าหลักความเสมอภาคทางภาษีมุ่งหมายถึง การที่บทบัญญัติกฎหมายภาษีอากรต้องมีลักษณะทั่วไปมิใช่กฎหมายที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมโดยยกเหตุจากการมีถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ศาสนา ฯลฯ ดังนั้น ฝ่ายนิติบัญญัติจึงสามารถกำหนดบทบัญญัติกฎหมายภาษีอากร (ระบบภาษี) ที่บังคับใช้แก่บุคคลแตกต่างกันได้หากบุคคลนั้นมีสาระสำคัญ หรือพฤติกรรมทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็สภาพทางครอบครัว สถานภาพที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ รวมถึงการออกมาตรการทางกฎหมายภาษีเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

การให้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพมารวมกับการให้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตนี้ ผู้เขียนเห็นว่าขัดต่อหลักความเสมอภาคทางภาษีอากร เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ของการประกันไม่เหมือนกัน เนื่องจากการประกันชีวิตนั้นเป็นเรื่องของการทรงชีพหรือมรณะของผู้เอาประกันภัยเป็นสำคัญ ในขณะที่การประกันสุขภาพนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของตนเองหรือครอบครัวในยามเจ็บป่วย เมื่อมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกันอย่างมีสาระสำคัญนั้นไม่ควรที่จะนำมาใช้สิทธิลดหย่อนรวมกัน

บทที่ 3

การได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีด้านการประกันชีวิตและประกันสุขภาพตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ

ในบทนี้จะกล่าวถึงการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีด้านการประกันชีวิตและประกันสุขภาพตามกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งต่างประเทศที่นำมาเลือกศึกษา คือ ประเทศออสเตรเลียและประเทศญี่ปุ่น โดยทั้งสองประเทศต่างเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และมีระบบประกันสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ ผู้เขียนจึงได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และแนวทางการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีด้านการประกันสุขภาพ เพื่อนำมาปรับใช้กับการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีด้านการประกันสุขภาพของประเทศไทย

3.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้เกี่ยวกับการประกันภัยตามกฎหมายไทย

ในปัจจุบันสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยตามประมวลรัษฎากรของไทย มีอยู่ด้วยกัน 2 แบบ ได้แก่ สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันชีวิต และเบี้ยประกันสุขภาพ

3.1.1 สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันชีวิต

รัฐบาลมีกำหนดมาตรการภาษีเกี่ยวกับการทำประกันชีวิต โดยให้หักค่าลดหย่อนได้สำหรับเบี้ยประกันที่ผู้มีเงินได้จ่ายไปสำหรับการประกันชีวิต เนื่องจากรัฐต้องการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้มีเงินได้ทำประกันชีวิต เพื่อเป็นทางเลือกในการสะสมเงินออม เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในยามเกษียณอายุ ดังนั้นจึงได้กำหนดมาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับการทำประกันชีวิต โดยการทำประกันชีวิตที่สามารถนำมาลดหย่อนได้มี 2 แบบคือ การประกันชีวิตแบบทั่วไป และการประกันชีวิตแบบบำนาญ ทั้งนี้หลักเกณฑ์ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

การประกันชีวิตแบบทั่วไป กำหนดในมาตรา 47 (1) (ง)¹⁸ แห่งประมวลรัษฎากร ให้ผู้มีเงินได้สามารถหักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 10,000 บาท และได้รับยกเว้น

¹⁸ มาตรา 47 (1) (ง) แห่งประมวลรัษฎากรบัญญัติว่า “เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 เมื่อได้หักตามมาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46 แล้ว เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษี ให้หักลดหย่อนเบี้ยประกันภัยที่ผู้มีเงินได้จ่ายไปในปีภาษีสำหรับการประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท ทั้งนี้เฉพาะในกรณีที่กรมธรรม์ประกันชีวิตมีกำหนดเวลาตั้งแต่สิบปีขึ้นไป และการประกันชีวิตนั้นได้อเอาประกันไว้กับผู้รับประกันภัยที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร

ในกรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้มีการประกันชีวิตและความเป็นสามีหรือภริยามีอยู่ตลอดปีภาษี ให้หักลดหย่อนได้ด้วยสำหรับเบี้ยประกันที่จ่ายสำหรับการประกันชีวิตของสามีหรือภริยานั้นตามเกณฑ์ในวรรคหนึ่ง”

เงินได้หลังหักค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาท ทั้งนี้กรมธรรม์ประกันชีวิตต้องมีกำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป และต้องทำประกันชีวิตไว้กับผู้รับประกันภัยที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในไทย ตามข้อ 2(61) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509)¹⁹ ซึ่งต้องเป็นไปตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 172) แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 235)

หากเบี้ยประกันภัยที่จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยสำหรับการประกันชีวิตแบบบำนาญ ให้ยกเว้นเงินได้ไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้เพิ่มขึ้นอีก ในอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมินแต่ไม่เกิน 200,000 บาท ทั้งนี้ เมื่อรวมคำนวณกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้สำหรับกรณีที่มีเงินได้จ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือเงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนแล้วแต่กรณีหรือเงินค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แล้ว ต้องไม่เกิน 500,000 บาท ในปีภาษีเดียวกัน การได้รับยกเว้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด²⁰ ดังต่อไปนี้

¹⁹ กฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ข้อ 2 (61) บัญญัติไว้ว่า “เงินได้เท่าที่มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยในปีภาษี สำหรับการประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง เฉพาะส่วนที่เกินหนึ่งหมื่นบาทแต่ไม่เกินเก้าหมื่นบาท โดยกรมธรรม์ประกันชีวิตต้องมีกำหนดเวลาตั้งแต่สิบปีขึ้นไป และการประกันชีวิตนั้นได้เอาประกันไว้กับผู้รับประกันภัยที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร ทั้งนี้ สำหรับเบี้ยประกันภัย ที่ได้จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

หากเบี้ยประกันภัยที่จ่ายตามวรรคหนึ่ง เป็นเบี้ยประกันภัยสำหรับการประกันชีวิตแบบบำนาญที่จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป ให้เงินได้ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้เพิ่มขึ้นอีก ในอัตราร้อยละสิบห้าของเงินได้พึงประเมินแต่ไม่เกินสองแสนบาท ทั้งนี้ เมื่อรวมคำนวณกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้สำหรับกรณีที่มีเงินได้จ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตาม (35) หรือเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตาม (43) หรือเงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนตาม (54) แล้วแต่กรณีหรือเงินค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ตาม (55) แล้ว ต้องไม่เกินห้าแสนบาท ในปีภาษีเดียวกัน การได้รับยกเว้นตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด”

²⁰ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 172) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินได้ เท่าที่ได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ตามข้อ 2(61) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ประกาศ ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2551 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551 เป็นต้นไป

(1) กรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีความคุ้มครองอื่นเพิ่มเติม ค่าเบี้ยประกันภัยที่จ่ายสำหรับความคุ้มครองอื่นเพิ่มเติมดังกล่าว ไม่สามารถยกเว้นภาษีสำหรับเบี้ยประกันภัยดังกล่าวได้

(2) กรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีการรับเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนคืนในระหว่างอายุกรมธรรม์ ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังนี้

(ก) กรณีได้รับเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนคืนทุกปี จะต้องไม่เกินร้อยละ 20 ของเบี้ยประกันชีวิตรายปี หรือ

(ข) กรณีได้รับเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนคืนตามช่วงระยะเวลาที่ผู้รับประกันภัยกำหนด นอกจาก (ก) เช่น ราย 2 ปี 3 ปี หรือ 5 ปี เป็นต้น จะต้องไม่เกินร้อยละ 20 ของเบี้ยประกันชีวิตสะสมของแต่ละช่วงระยะเวลาที่ผู้รับประกันภัยกำหนดให้มีการจ่ายเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนคืน หรือ

(ค) กรณีได้รับเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนคืนที่ไม่เป็นไปตาม (ก) หรือ (ข) ผลรวมของเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนสะสมตั้งแต่ปีแรกถึงปีที่มีการจ่ายเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนคืน ต้องไม่เกินร้อยละ 20 ของเบี้ยประกันชีวิตสะสมทั้งหมดในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

ทั้งนี้ เงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนคืนตาม (ก) และหรือ (ข) และหรือ (ค) ไม่รวมเงินปันผลตามกรมธรรม์ประกันชีวิตที่ได้รับตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันชีวิต หรือเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนที่จ่ายเมื่อสิ้นสุดการจ่ายเบี้ยประกันชีวิตแล้ว แต่ผู้เอาประกันภัยยังคงได้รับความคุ้มครองตามระยะเวลาที่กำหนดในสัญญาประกันชีวิต หรือเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนที่จ่ายเมื่อสิ้นสุดอายุกรมธรรม์

(3) ให้ได้รับยกเว้นภาษีตลอดปีภาษี ไม่ว่ากรณีที่จะได้รับยกเว้นภาษีนั้นจะมีอยู่ตลอดปีภาษีหรือไม่

(4) กรณีสามีหรือภริยามีเงินได้ฝ่ายเดียว ให้ยกเว้นภาษีให้แก่สามีหรือภริยาซึ่งเป็นฝ่ายผู้มีเงินได้เต็มจำนวนตามที่จ่ายจริงเฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาท ในกรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้มีการประกันชีวิตและความเป็นสามีภริยามีอยู่ตลอดปีภาษี สามีหรือภริยาซึ่งเป็นฝ่ายผู้มีเงินได้มีสิทธิหักลดหย่อน สำหรับเบี้ยประกันชีวิตของสามี หรือภริยาฝ่ายที่ไม่มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 10,000 บาท ตามมาตรา 47 (1) (ง) แห่งประมวลรัษฎากร

(5) กรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้

(ก) ถ้าต่างฝ่ายต่างยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ตนได้รับในปีภาษีที่ล่วงมาตามวรรคหนึ่งของมาตรา 57 ฉ แห่งประมวลรัษฎากร ให้ต่างฝ่ายต่างได้รับยกเว้นภาษีตามจำนวนที่จ่ายจริง เฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาท ซึ่งไม่เกินเงินได้พึงประเมินของแต่ละคนหลังจากหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46 แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว

(ข) ถ้าต่างฝ่ายต่างยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินเฉพาะส่วนที่เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากรโดยไม่ถือเป็นเงินได้ของอีกฝ่าย หนึ่งตามวรรคสามของมาตรา 57 ฉ แห่งประมวลรัษฎากร ให้ต่างฝ่ายต่างได้รับยกเว้นภาษี ตามจำนวนที่จ่ายจริง เฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาทซึ่งไม่เกินเงินได้พึงประเมินของแต่ละคนหลังจากหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46 แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว

(ค) ถ้าสามีภริยาคงยื่นรายการและเสียภาษีรวมกัน โดยถือเอาเงินได้พึงประเมินของตนเป็นเงินได้ของสามีหรือภริยาอีกฝ่ายหนึ่งตามวรรคสามของมาตรา 57 ฉ แห่งประมวลรัษฎากร ให้ผู้มีเงินได้ได้รับยกเว้นภาษีตามจำนวนที่จ่ายจริง เฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาท และได้รับยกเว้นภาษีส่วนของสามีหรือภริยาได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง เฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาทซึ่งไม่เกินเงินได้พึงประเมินของแต่ละคนหลังจากหักค่าใช้จ่าย ตามมาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46 แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว

การได้รับยกเว้นภาษีตามประกาศนี้ ผู้มีเงินได้ต้องมีหลักฐานจากผู้รับประกันภัยที่พิสูจน์ได้ว่าการจ่ายเบี้ยประกันชีวิต กรณีกรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีความคุ้มครองอื่นเพิ่มเติมหลักฐานตามวรรคหนึ่งต้องระบุจำนวนเบี้ยประกันชีวิตและเบี้ยประกันภัยที่จ่ายสำหรับความคุ้มครองอื่นเพิ่มเติมแยกออกจากกัน กรณีกรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีการรับเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนคืนในระหว่างอายุกรมธรรม์ หลักฐานตามวรรคหนึ่งต้องระบุเงื่อนไขตามข้อ (2) ด้วย

3.1.2 สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันสุขภาพ

ในอดีตนั้น รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัว เพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็ง จึงได้กำหนดมาตรการทางภาษีที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบิดามารดาหรือบุตร แต่ในปัจจุบันรัฐบาลได้สนับสนุนและเสริมสร้างให้ผู้มีเงินได้ทำประกันสุขภาพด้วย เพื่อช่วยลดภาระ

ในด้านคำรักษาพยาบาลของประชาชน ตลอดจนเป็นการลดภาระทางการคลังของภาครัฐในการดูแลสุขภาพประชาชน จึงได้กำหนดมาตรการทางภาษีเกี่ยวกับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ด้วย

1) การประกันสุขภาพของบิดามารดา

รัฐบาลนั้นมีนโยบายเพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง ดังนั้นจึงมีการกำหนดมาตรการทางภาษีเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบิดามารดา ซึ่งหนึ่งในวิธีการนี้คือการประกันสุขภาพบิดามารดาโดยออกเป็นกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 พ.ศ. 2509 ข้อ (76)²¹ และได้แก้ไขเพิ่มเติมตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 263 (พ.ศ. 2549) กำหนดให้ยกเว้นเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักรตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท สำหรับการประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ ทั้งนี้ ต้องเป็นเบี้ยประกันภัยที่ได้จ่ายในปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด²² ดังนี้

(1) ต้องเป็นการทำประกันสุขภาพให้กับบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ ซึ่งบิดาหรือมารดาดังกล่าวแต่ละคนมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ขอยกเว้นภาษีเงินได้ไม่เกิน 30,000 บาท

(2) ผู้มีเงินได้หรือสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้จะต้องเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดามารดาที่ผู้มีเงินได้ใช้สิทธิขอยกเว้นภาษีเงินได้จากการทำประกันสุขภาพสำหรับบิดามารดาดังกล่าว

(3) ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้กรณีการทำประกันสุขภาพสำหรับบิดามารดาดังกล่าวตลอดปีภาษีไม่ว่ากรณีที่จะได้รับยกเว้นภาษีนั้นจะมียู่ตลอดปีภาษีหรือไม่

²¹ กฎกระทรวง ฉบับที่ 126 พ.ศ. 2509 ข้อ (76) ได้บัญญัติไว้ว่า “เงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักรตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นห้าพันบาท สำหรับการประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ ทั้งนี้ ต้องเป็นเบี้ยประกันภัยที่ได้จ่ายในปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด”

²² ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 162) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับผู้มีเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ ประกาศ ณ วันที่ 26 ธันวาคม 2549 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 เป็นต้นไป

(4) กรณีผู้มีเงินได้หลายคนร่วมกันทำประกันสุขภาพสำหรับบิดามารดาตั้งกล่าว ให้ผู้มีเงินได้ทุกคนได้รับยกเว้นภาษีเงินได้โดยเฉลี่ยเบี้ยประกันภัยที่ผู้มีเงินได้ร่วมกันจ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท ตามส่วนจำนวนผู้มีเงินได้

(5) กรณีสามีหรือภริยามีเงินได้ฝ่ายเดียว ให้สามีหรือภริยาซึ่งเป็นผู้มีเงินได้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามจำนวนเบี้ยประกันภัยที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท

(6) กรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ดังนี้

(ก) ถ้าความเป็นสามีภริยามิได้มีอยู่ตลอดปีภาษีที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ให้สามีและภริยาซึ่งเป็นผู้มีเงินได้ต่างฝ่ายต่างได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามจำนวนเบี้ยประกันภัยที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท

(ข) ถ้าความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้และภริยาไม่ใช้สิทธิแยกยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากจากสามีตามมาตรา 57 เบญจ แห่งประมวลรัษฎากร ให้สามีและภริยาซึ่งเป็นผู้มีเงินได้ต่างฝ่ายต่างได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามจำนวนเบี้ยประกันภัยที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท

(ค) ถ้าความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้และภริยาใช้สิทธิแยกยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากจากสามีตามมาตรา 57 เบญจ แห่งประมวลรัษฎากร ให้สามีและภริยาซึ่งเป็นผู้มีเงินได้ต่างฝ่ายต่างได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามจำนวนเบี้ยประกันภัยที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท

(7) กรณีผู้มีเงินได้มิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้เฉพาะการทำประกันภัยสำหรับบิดามารดาที่อยู่ในประเทศไทย

โดยการทำประกันภัยสุขภาพที่เข้าเงื่อนไขต้องเป็นการทำประกันภัยสุขภาพที่ให้ความคุ้มครองดังต่อไปนี้

1) การประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลอันเกิดจากการเจ็บป่วยและการบาดเจ็บ การชดเชยการทุพพลภาพและการสูญเสียอวัยวะ เนื่องจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ

2) การประกันภัยอุบัติเหตุเฉพาะที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การทุพพลภาพ การสูญเสียอวัยวะ และการแตกหักของกระดูก

- 3) การประกันภัยโรคร้ายแรง (Critical Illnesses)
- 4) การประกันภัยการดูแลระยะยาว (Long Term Care)

การได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามประกาศนี้ ผู้มีเงินได้ต้องมีใบเสร็จรับเงินหรือหนังสือรับรองจากบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัย โดยต้องมีข้อความอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- 1) ชื่อ นามสกุล และเลขประจำตัวประชาชนของผู้เอาประกันภัย
- 2) ชื่อ และนามสกุลของผู้จ่ายเบี้ยประกันภัย (ทุกคน)
- 3) ชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้รับประกันภัย
- 4) จำนวนเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกันสุขภาพตามข้อ 2) จำนวนเงินที่มีสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้

2) การประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้

มาตรการทางภาษีที่เกี่ยวกับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้นั้น ได้ออกเป็นกฎกระทรวง ฉบับที่ 334 (พ.ศ. 2560)²³ ซึ่งกำหนดให้ยกเว้นได้ไม่เกิน 15,000 บาท ทั้งนี้ เมื่อรวมกับเบี้ยประกันชีวิตแล้วต้องไม่เกิน 100,000 บาท โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด²⁴ กล่าวคือการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับผู้มีเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ต้องเป็นการจ่ายเบี้ยประกันภัยจากเงินได้ที่ได้รับซึ่งต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักร โดยการประกันภัยสุขภาพที่เข้าเงื่อนไขมีเงื่อนไขเดียวกันกับการประกันสุขภาพบิดามารดา โดยต้องแจ้งความประสงค์ที่จะใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ต่อบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ได้เอาประกันไว้ ทั้งนี้ สำหรับการใช้

²³ กฎกระทรวง ฉบับที่ 334 (พ.ศ. 2560) บัญญัติไว้ว่า ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (97) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร “(97) เงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยในภาษีให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักรสำหรับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นห้าพันบาท ซึ่งเมื่อรวมกับค่าลดหย่อนตามมาตรา 47 (1) (ง) แห่งประมวลรัษฎากร หรือเงินได้ที่ได้รับยกเว้นตาม (61) วรรคหนึ่งหรือ (94) แล้วแต่กรณีต้องไม่เกินหนึ่งแสนบาท ทั้งนี้ สำหรับเบี้ยประกันภัยที่ได้จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด”

²⁴ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 315) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับผู้มีเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ ประกาศ ณ วันที่ 25 ธันวาคม 2560 มีผลบังคับใช้สำหรับเงินได้พึงประเมินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป

สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ตั้งแต่ปีภาษี 2561 เป็นต้นไป แต่สำหรับปีภาษี 2560 นั้น การใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ ผู้มีเงินได้ต้องมีใบเสร็จรับเงินหรือหนังสือรับรองจากบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัย ซึ่งต้องมีข้อความอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(1) ชื่อ นามสกุล และเลขประจำตัวประชาชนของผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้มีเงินได้และจ่ายเบี้ยประกันจากเงินได้นั้น

(2) ชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้รับประกันภัย

(3) จำนวนเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกันสุขภาพตามที่เข้าเงื่อนไข

(4) จำนวนเงินที่มีสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้

ทั้งนี้ สามารถสรุปเงื่อนไขในการลดหย่อนภาษีสำหรับการประกันภัยแบบต่าง ๆ ของผู้มีเงินได้ที่ได้กล่าวในข้างต้นได้ตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 เงื่อนไขในการลดหย่อนภาษีของผู้มีเงินได้สำหรับการประกันภัยทั้ง 3 แบบ²⁵

ประกันชีวิต	ประกันชีวิตแบบบำนาญ	ประกันสุขภาพ (ผู้มีเงินได้)
ลดหย่อนภาษีได้สูงสุด 100,000 บาท	ลดหย่อนภาษีได้สูงสุดในอัตรา ร้อยละ 15 ของเงินได้ แต่ไม่เกิน 100,000 บาท	ลดหย่อนภาษีได้สูงสุด 15,000 บาท แต่เมื่อรวมกับประกันชีวิตแล้วต้องไม่เกิน 100,000 บาท
ระยะเวลาคุ้มครองตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		ตามที่กฎหมายกำหนด
กรรมธรรม์ที่ทำกับบริษัทประกันชีวิตที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการในประเทศไทย		
เงินปันผลหรือผลตอบแทนระหว่างสัญญา ต้องได้รับเงินคืนไม่เกิน 20% ของเบี้ยประกันชีวิตรายปี	การจ่ายผลประโยชน์จะต้องจ่ายเป็นรายงวดสม่ำเสมอ	เป็นการประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลอันเกิดจากการเจ็บป่วยและการบาดเจ็บ การชดเชยการ

²⁵ aomMONEY School, ประกันแบบไหนบ้างที่ลดหย่อนภาษีได้? [Online], 13 May 2018, Available from: <https://aommoney.com/stories/aommoney-school/ประกันแบบไหนบ้างที่ลดหย่อนภาษีได้/1025#jh4nz1od48>

ประกันชีวิต	ประกันชีวิตแบบบำนาญ	ประกันสุขภาพ (ผู้มีเงินได้)
	ช่วงอายุของการจ่ายผลประโยชน์คือ ตั้งแต่ 55-85 ปี หรือมากกว่านั้น	ทุพพลภาพและการสูญเสียอวัยวะเนื่องจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บหรือการประกัน
	ต้องจ่ายเบี้ยประกันครบก่อนได้รับผลประโยชน์	อุบัติเหตุเฉพาะที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับการรักษา
	เมื่อรวมเบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ เข้ากับ RMF, กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ, กบข. หรือกองทุนสงเคราะห์ครูโรงเรียนเอกชนและ กองทุนการออมแห่งชาติ ทั้งหมดนี้สามารถใช้สิทธิได้สูงสุดรวมกันไม่เกิน 500,000 บาท	

ถึงแม้ในปัจจุบันกฎหมายกำหนดให้นำค่าเบี้ยประกันสุขภาพที่ผู้มีเงินได้จ่ายมาหักลดหย่อนทางภาษีได้แล้ว แต่กำหนดให้นำมาหักลดหย่อนรวมกับค่าเบี้ยประกันชีวิตด้วย ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้ใช้สิทธิที่เหมือนกัน ในขณะที่วัตถุประสงค์ของสิทธิทั้งสองนั้นแตกต่างกัน ซึ่งมีความขัดแย้งกัน เนื่องจากสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันชีวิตนั้นเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนออมเงิน เพื่อใช้ในยามเกษียณอายุหรือเมื่อสิ้นชีวิต โดยจะต้องมีอายุครบธรรม์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปเพื่อนำมาใช้สิทธิลดหย่อนทางภาษีได้ ในขณะที่สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันสุขภาพนั้นมีขึ้น เพื่อบรรเทาภาระค่ารักษาพยาบาลของประชาชนรวมถึงค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในการดูแลประชาชนด้วย ประกอบกับผู้เอาประกันภัยยังไม่สามารถนำเบี้ยประกันสุขภาพที่ตนจ่ายให้กับคู่สมรสหรือบุตรมาหักลดหย่อนภาษีบุคคลธรรมดาได้ เนื่องจากในปัจจุบันกฎหมายกำหนดให้ยกเว้นเงินได้เฉพาะเท่าที่จ่ายเป็นเบี้ยประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้และบิดามารดาของผู้มีเงินได้และคู่สมรสของผู้มีเงินได้เท่านั้น

3.2 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้เกี่ยวกับการประกันภัยตามกฎหมายประเทศออสเตรเลีย

3.2.1 สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันชีวิต

สำหรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตนั้น ประเทศออสเตรเลียได้แยกออกจากระบบสวัสดิการด้านสุขภาพ (Medicare Australian) โดยเบี้ยประกันชีวิตนั้นจะจัดอยู่ในประเภทบำนาญ ซึ่งรัฐบาลออสเตรเลียได้คำนึงถึงให้ประชาชนได้มีออมเงินไว้ใช้ในยามเกษียณ โดยจะไม่สามารถถอนเงินได้จนกว่าจะถึงกำหนด ซึ่งก็คืออายุเกษียณ โดยบังคับให้ประชาชนที่มีรายได้เกินกว่า AUS \$150 ต่อสัปดาห์ นายจ้างจะต้องสมทบเงินเข้าไปในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Superannuation) ส่วนของลูกจ้างใครที่อยากมีเงินเก็บเพิ่ม ก็สามารถออมเงินของตัวเองเพิ่มเข้าไปในกองทุนนี้ได้เช่นกัน ซึ่งจะได้สิทธิประโยชน์ทางภาษีจากภาครัฐด้วย ซึ่งอาจเทียบได้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ในประเทศไทย ต่างกันตรงที่ไม่ได้บังคับนายจ้างว่าจะต้องมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพนี้ ซึ่งเงินลงทุนใน Superannuation บริหารโดยสถาบันการเงินที่หลากหลาย แต่ละสถาบันก็สามารถเลือกแผนการลงทุนได้หลากหลายเช่นกัน ซึ่งหนึ่งในวิธีนี้ก็คือ การทำประกันชีวิต ซึ่งมักจะอยู่ในรูปแบบของ Retirement Saving Accounts (RSAs) จัดตั้งขึ้นโดยอยู่ภายใต้กฎหมาย The Retirement Saving Accounts Act 1997 (RSAA) ซึ่งให้บริการด้านการลงทุนในรูปแบบหนึ่งที่ได้รับดอกเบี้ยต่ำและมีความเสี่ยงจากการลงทุนน้อย ตลอดจนมีการรับประกันเงินลงทุนด้วย โดยปกติดำเนินการโดยสถาบันการเงินหรือบริษัทประกันชีวิต สามารถทำได้ 2 ทาง คือ การทำประกันชีวิตผ่าน Complying Super Fund และ Non-Complying Super Fund โดยสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับค่าเบี้ยประกันชีวิตนั้น จะได้รับหักค่าเบี้ยประกันภัยที่จ่าย เมื่อเลือกกองทุนประเภท Complying Super Fund เท่านั้น ในขณะที่การทำประกันชีวิตผ่าน Non-Complying Super Fund จะไม่ได้รับเครดิตภาษีใด ๆ เลยในค่าเบี้ยประกันภัยที่ได้จ่ายไป

ลักษณะของการประกันชีวิตที่คุ้มครองที่เข้าเงื่อนไขใน Complying Super Fund นั้น ได้แก่ การคุ้มครองชีวิต และการประกันการชดเชยรายได้จากการทุพพลภาพโดยไม่ได้เจาะจงวิชาชีพ

ความแตกต่างระหว่างประกันชีวิตที่จ่ายกับทาง Complying Super Fund และ Non-Complying Super Fund สามารถแสดงได้ตามตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ตารางเปรียบเทียบการทำประกันชีวิตผ่าน Complying Super Fund และ Non-Complying Super Fund

	Complying Super Fund	Non-Complying Super Fund
เบี้ยประกันภัย	สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้เต็มจำนวน	ไม่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้
ผลประโยชน์ที่จ่ายเมื่อสิ้นสุด	อาจต้องเสียภาษีในอัตราสูงสุดร้อยละ 35 เมื่อผู้รับผลประโยชน์เป็นบุคคลภายนอก	โดยทั่วไปไม่ต้องเสียภาษีไม่ว่าผู้รับผลประโยชน์จะเป็นใครก็ตาม
การตรวจสอบสุขภาพ	ไม่ต้องตรวจสอบสุขภาพ	อาจต้องตรวจสอบสุขภาพ
การเข้าถึงผลประโยชน์	เมื่อเกษียณ	เมื่อไหร่ก็ได้
การประกันการชดเชยรายได้จากการทุพพลภาพ	นำมาหักลดหย่อนได้ก็ต่อเมื่อไม่ได้เจาะจงวิชาชีพ	นำมาหักลดหย่อนได้สำหรับวิชาชีพที่ตนเองได้ปฏิบัติงาน

3.2.2 สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันสุขภาพ

ประเทศออสเตรเลีย ถือเป็นหนึ่งในประเทศที่ระบบเศรษฐกิจพัฒนาแล้ว ซึ่งรัฐบาลบังคับให้ประชาชนทุกคนต้องมีการประกันสุขภาพ โดยยึดหลักการว่าประชาชนควรได้รับการบริการสาธารณสุขตามความจำเป็นและการจัดเก็บเงินเข้าระบบประกันสุขภาพควรสอดคล้องกับความสามารถในการจ่ายของบุคคลแต่ละบุคคลด้วย ซึ่งในประเทศออสเตรเลียจัดให้มี Medicare Australia อันเป็นระบบประกันสุขภาพให้แก่คนออสเตรเลียทั้งหมด โดยช่วยให้คนออสเตรเลียได้รับบริการสาธารณสุขในราคาที่ต่ำหรือไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ คนออสเตรเลียทุกคน รวมไปถึงผู้ที่มีพำนักถิ่นฐานถาวร (Permanent resident) ในออสเตรเลีย หรือผู้ที่ยื่นใบสมัครไปแล้ว ต่างก็มีสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์เหล่านี้จาก Medicare ดังนั้นคนที่มีสิทธิ์ใช้ประโยชน์จากการรักษาพยาบาลในประเทศออสเตรเลียภายใต้ระบบประกันสุขภาพ Medicare นั้นจะต้องเสียเงินอุดหนุนการรักษาพยาบาล (Medicare Levy) เพิ่มเติมร้อยละ 2 จากยอดรายได้หลังหักภาษีแล้ว โดยเงินอุดหนุนในส่วนนี้จะนำไปเป็นเงินงบประมาณให้ทางองค์กร Medicare ดังนั้น เงินอุดหนุนนี้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเงินได้หลังหักภาษีของผู้เสียภาษีเงินได้ โดยกำหนดระดับการเสียภาษีเป็นแบบขั้นบันได ผู้เสียภาษีเงินได้อาจจะได้รับยกเว้นการจ่ายเงินอุดหนุนนี้ถ้ามีเงินได้หลังหักภาษีไม่ถึงตามที่กำหนด และถ้าหากผู้เสียภาษีเงินได้ไม่ได้ซื้อประกันสุขภาพส่วนบุคคล

(Private Health Insurance) จะต้องเสีย Medicare levy surcharge (MLS) เพิ่มเติมจากที่จ่ายเงินอุดหนุนนี้ ซึ่งจำนวนเงินที่ต้องจ่ายขึ้นอยู่กับรายได้ของผู้มีเงินได้ที่เข้าเงื่อนไขของ MLS โดยเก็บค่าธรรมเนียมขึ้นต่ำสำหรับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี แต่ถ้าอายุเกิน 31 ปีแล้วนั้นจะต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 2 ต่อปี

จากมาตรการดังกล่าวข้างต้น ทางรัฐบาลออสเตรเลียจึงมีทางเลือกสำหรับประชาชนที่ไม่ต้องการจะเสียค่าเงินอุดหนุนการรักษาพยาบาลนี้สามารถซื้อประกันสุขภาพเอกชน เป็นการเพิ่มแรงจูงใจให้กับผู้ที่มีรายได้สูงหันไปใช้บริการประกันสุขภาพเอกชนมากขึ้น ซึ่งได้รับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น เช่น ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ได้สิทธิในการรักษาที่เร็วขึ้น และสามารถใช้บริการในโรงพยาบาลเอกชน เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นการควบคุมงบประมาณค่าใช้จ่ายการรักษาพยาบาลของภาครัฐได้อีกทาง โดยผู้เสียภาษีจะได้รับเครดิตภาษีจากเบี้ยประกันสุขภาพส่วนบุคคล (Private Health Insurance Rebate) ซึ่งจำนวนเครดิตภาษีจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนเบี้ยประกันสุขภาพที่ผู้มีเงินได้จ่ายไป จำนวนเงินได้และอายุของผู้มีเงินได้ โดยรัฐบาลได้กำหนดตารางเงินได้สำหรับการคำนวณเครดิตภาษีคืนจากเบี้ยประกันสุขภาพส่วนบุคคล ตามตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 ตารางเงินได้สำหรับการคำนวณเครดิตภาษีคืนจากเบี้ยประกันสุขภาพส่วนบุคคล

ชั้นเงินได้	Base tier	Tier 1	Tier 2	Tier 3
โสด	AUS \$90,000 หรือน้อยกว่า	AUS \$90,001- AUS \$105,000	AUS \$105,001- AUS \$140,000	AUS \$140,000 หรือมากกว่า
คู่สมรสหรือ ครอบครัว*	AUS \$180,000 หรือน้อยกว่า	AUS \$180,000- AUS \$210,000	AUS \$210,001- AUS \$280,000	AUS \$280,001 หรือมากกว่า

*ชั้นเงินได้สำหรับครอบครัวจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนบุตรนับตั้งแต่บุตรคนที่ 2 เป็นต้นไป คนละ \$1,500

อ้างอิง: The Department of Health, Australian Government Rebate on private health insurance

สำหรับอัตราการคำนวณเครดิตภาษีคืนจากเบี้ยประกันสุขภาพส่วนบุคคล ทางกระทรวงสาธารณสุขจะประกาศทุกวันที่ 1 เมษายน โดยคำนวณจากดัชนีราคาผู้บริโภคและค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของค่าเบี้ยประกันที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงตามตารางที่ 6 ได้ดังนี้

ตารางที่ 6 ตารางอัตราค่าธรรมเนียมเครดิตภาษีคืนจากเบี้ยประกันสุขภาพส่วนบุคคลสำหรับ 1 เมษายน 2561 - 31 มีนาคม 2562

อายุ	Base tier	Tier 1	Tier 2	Tier 3
ต่ำกว่า 65 ปี	ร้อยละ 25.415	ร้อยละ 16.943	ร้อยละ 8.471	ร้อยละ 0
65-69 ปี	ร้อยละ 29.651	ร้อยละ 21.180	ร้อยละ 12.707	ร้อยละ 0
ตั้งแต่ 70 ปี ขึ้นไป	ร้อยละ 33.887	ร้อยละ 25.415	ร้อยละ 16.943	ร้อยละ 0

อ้างอิง: The Department of Health, Australian Government Rebate on private health insurance

ผู้มีเงินได้ต้องจ่ายค่าเบี้ยประกันสุขภาพในปีเดียวกันกับที่มีการขอเครดิตภาษีเงินได้ ทั้งนี้ ผู้จ่ายเบี้ยประกันภัยสามารถขอเครดิตภาษีได้ 2 วิธี ได้แก่

- 1) ส่วนลดเบี้ยประกันสุขภาพจากบริษัทประกันภัยโดยตรง
- 2) สิทธิเครดิตภาษีเบี้ยประกันสุขภาพจากการยื่นขอคืนภาษีกับ Australian Tax Office (ATO)

กรณีที่ผู้มีเงินได้เลือกวิธีที่ 1 ในการขอเครดิตภาษี ผู้มีเงินได้ต้องแจ้งขึ้นเงินได้ที่ตนประมาณการจากเงินได้ไว้ของทั้งปีต่อบริษัทประกันภัย เพื่อที่ทางบริษัทประกันภัยสามารถคำนวณส่วนลดค่าเบี้ยประกันภัยได้ถูกต้อง ถ้าหากปรากฏว่าผู้มีเงินได้สิทธิเครดิตภาษีต่ำไปจากการแจ้งขึ้นเงินได้สูงเกินกว่าที่คาดไว้ สามารถยื่นขอคืนภาษีกับ ATO ได้ตอนสิ้นปี เช่นเดียวกันถ้าหากผู้มีเงินได้แจ้งขึ้นเงินได้กับบริษัทประกันภัยไว้ต่ำไป ทำให้ได้สิทธิเครดิตภาษีสูงเกินไป จะต้องยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเพิ่มเติมตอนสิ้นปีสำหรับการประมาณการเงินได้ที่ต่ำเกินไปจากความเป็นจริง โดยไม่ต้องเสียค่าปรับ

3.3 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้เกี่ยวกับการประกันภัยตามกฎหมายประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นนั้น มีระบบประกันสุขภาพของภาครัฐแบบหลายกองทุน โดยครอบคลุมประชาชนทุกราย เนื่องจากมองว่าการรักษาพยาบาลเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนพึงได้รับอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่ขึ้นอยู่กับระดับของรายได้ ซึ่งคล้ายกับของประเทศไทย แต่จะมีบริษัทเอกชนส่วนใหญ่เป็นผู้รับผิดชอบกองทุนประกันสุขภาพ โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ของผู้เอาประกันแต่ละกองทุนอย่างชัดเจน ซึ่งผู้เอาประกันในประเทศญี่ปุ่นไม่สามารถเลือกกองทุนที่จะเข้าร่วมได้ เนื่องจากกองทุนสุขภาพจะมีข้อตกลงกับบริษัทที่เข้าร่วมโครงการแต่ละรายโดยตรง โดยอยู่ในหมวดประกันสังคมในการใช้สิทธิ

ลดหย่อนเบี้ยประกันภัย ทำให้ผู้ประกันตนจะต้องซื้อประกันสุขภาพเอกชนเสริมเพื่อที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ตามต้องการ จากการที่มีภาระในการร่วมจ่ายค่ารักษาพยาบาลตามข้อกำหนดของระบบประกันสุขภาพของรัฐ ทั้งนี้ทางภาครัฐได้ให้สิทธิประโยชน์เป็นค่าลดหย่อนทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันภัยที่จ่ายให้กับบริษัทประกันภัยเอกชนด้วย

3.3.1 สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันชีวิตและเบี้ยประกันสุขภาพ

สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันที่จ่ายสำหรับการประกันชีวิตและการประกันสุขภาพของประเทศญี่ปุ่นนั้น จะเรียกว่าค่าลดหย่อนสำหรับค่าเบี้ยประกันชีวิต ซึ่งค่าเบี้ยประกันชีวิตที่รวมอยู่ในหมวดนี้ ได้แก่ ค่าเบี้ยประกันชีวิต ค่าเบี้ยประกันบำนาญ และค่าเบี้ยประกันสุขภาพ ถึงแม้จะรวมค่าเบี้ยประกันทั้ง 3 แบบอยู่ในหมวดเดียวกัน แต่ได้แยกการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในแต่ละสิทธิโดยเบี้ยประกันสุขภาพ ได้เพิ่มขึ้นมาสำหรับสัญญาประกันภัยที่ได้ทำตั้งแต่ 1 มกราคม 2555 เป็นต้นไป²⁶ ทั้งนี้ได้แยกจำนวนเงินที่ได้รับสิทธิประโยชน์ออกจากกัน แสดงได้ตามตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 การคำนวณค่าลดหย่อนสำหรับเบี้ยประกันภัยของประเทศญี่ปุ่น²⁷

ค่าเบี้ยประกันสำหรับสัญญาที่ทำวันที่หรือก่อนวันที่ 31 ธันวาคม 2554

	ค่าเบี้ยประกันชีวิต แบบเก่า		ค่าเบี้ยประกัน บำนาญแบบเก่า	
เบี้ยประกันภัยที่จ่าย	จำนวนเงินที่จ่าย	A	จำนวนเงินที่จ่าย	B
จำนวนของ A และ B	จำนวนที่นำมาหัก เป็นค่าลดหย่อน		จำนวนที่นำมาหัก เป็นค่าลดหย่อน	
ไม่เกิน 25,000 เยน	จำนวนเงินใน A	C	จำนวนเงินใน B	D
25,001 เยน ถึง 50,000 เยน	$A \times 0.5 + 12,500$ เยน		$B \times 0.5 + 12,500$ เยน	
50,001 เยน เป็นต้นไป	$A \times 0.25 + 25,000$ เยน (ได้สูงสุด 50,000 เยน)		$B \times 0.25 + 25,000$ เยน (ได้สูงสุด 50,000 เยน)	

²⁶ National Tax Agency, 2017 income tax and special income tax for reconstruction guide for aliens [Online], 5 May 2018. Available from: https://www.nta.go.jp/english/taxes/individual/incometax_2017.htm

²⁷ เรื่องเดียวกัน

ค่าเบี้ยประกันสำหรับสัญญาที่ทำตั้งแต่วันที่หรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2555

	ค่าเบี้ยประกันชีวิต แบบใหม่		ค่าเบี้ยประกัน บำนาญแบบใหม่		ค่าเบี้ยประกันค่า รักษาพยาบาล	
เบี้ยประกันภัยที่จ่าย	จำนวนเงินที่จ่าย	E	จำนวนเงินที่จ่าย	F	จำนวนเงินที่จ่าย	G
จำนวนเงินของ E และ F และ G	จำนวนที่นำมาหัก เป็นค่าลดหย่อน		จำนวนที่นำมาหัก เป็นค่าลดหย่อน		จำนวนที่นำมาหัก เป็นค่าลดหย่อน	
ไม่เกิน 20,000 เยน	จำนวนเงินใน E	H	จำนวนเงินใน F	I	จำนวนเงินใน G	J
20,001 เยน ถึง 40,000 เยน	$E \times 0.5 + 10,000$ เยน		$F \times 0.5 + 10,000$ เยน		$G \times 0.5 + 10,000$ เยน	
40,001 เยน เป็นต้นไป	$E \times 0.25 + 20,000$ เยน (ได้สูงสุดจำนวน 40,000 เยน)		$F \times 0.25 + 20,000$ เยน (ได้สูงสุดจำนวน 40,000 เยน)		$G \times 0.25 + 20,000$ เยน (ได้สูงสุดจำนวน 40,000 เยน)	
จำนวนรวม	C+H (ได้สูงสุด จำนวน 40,000 เยน) (ถ้าใช้เฉพาะ C ได้ สูงสุด 50,000 เยน)	K	D+I (ได้สูงสุดจำนวน 40,000 เยน) (ถ้าใช้เฉพาะ D ได้ สูงสุด 50,000 เยน)	L	J (ได้สูงสุดจำนวน 40,000 เยน)	M
K + L + M	(สูงสุด 120,000 เยน)		จำนวนค่าลดหย่อนสำหรับค่าเบี้ยประกันชีวิต			

3.4 บทวิเคราะห์ความแตกต่างการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้เกี่ยวกับการประกันภัยตาม
กฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ

จากการศึกษาพบว่าประเทศออสเตรเลียนั้น ทางรัฐบาลของประเทศออสเตรเลียได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนทำประกันสุขภาพ เพื่อบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาล และเพื่อที่จะนำเงินอุดหนุนที่ได้รับจากประชาชนไปตอบสนองต่อประชาชนที่มีรายได้น้อยที่ไม่สามารถจ่ายค่ารักษาพยาบาลได้ โดยพิจารณาตามความสามารถของผู้มีเงินได้ ซึ่งถ้าผู้ใดมีเงินได้มากและไม่ทำประกันสุขภาพจะต้องจ่ายเงินอุดหนุนการรักษาพยาบาล และ Medicare Levy Surcharge ที่เพิ่มมากขึ้นตามเช่นกัน ส่วนประกันชีวิตนั้น ทางรัฐได้ให้ความสำคัญเช่นกัน โดยอยู่ในรูปแบบของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเพื่อสำรองไว้ใช้ในยามเกษียณ ซึ่งสามารถใช้ได้เมื่อเกษียณแล้วเท่านั้น โดยคุ้มครองชีวิตและการชดเชยรายได้จากการทุพพลภาพ และในส่วนของประเทศญี่ปุ่นนั้น มีการทำประกันสุขภาพเพื่อจะได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่ต้องการ ส่วนประเทศญี่ปุ่น ได้รวมการประกันชีวิต และประกันสุขภาพ และประกันบำนาญรวมอยู่ในหมวดเดียวกัน แต่มีวัตถุประสงค์ต่างกัน เนื่องจากมีการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแยกออกจากการไม่ได้นำมารวมด้วยกัน ซึ่งทางรัฐบาลได้สนับสนุนให้คนทำประกันสุขภาพเหมือนกับประเทศออสเตรเลีย เพื่อบรรเทาค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาล เนื่องจากทางภาครัฐไม่ได้จ่ายค่ารักษาพยาบาลเต็มจำนวน โดยมีการร่วมจ่ายระหว่าง

ประชาชนและภาครัฐ ทางรัฐบาลจึงมีมาตรการทางภาษีเพื่อให้ประชาชนที่ทำประกันสุขภาพสามารถนำค่าเบี้ยประกันที่จ่ายมาลดหย่อนทางภาษีได้ ส่วนประกันชีวิตนั้น เป็นทางเลือกให้กับประชาชน เพื่อคุ้มครองชีวิต และประกันบำนาญเอกชนเพื่อสำรองไว้ใช้ในยามเกษียณ

จากที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าประเทศออสเตรเลียและประเทศญี่ปุ่นนั้นได้กำหนดสิทธิของทั้งสองลักษณะดังกล่าวโดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันเช่นกัน โดยไม่ได้นำมารวมใช้สิทธิประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้งสิทธิประโยชน์การหักลดหย่อนทางภาษีสำหรับค่าเบี้ยประกันสุขภาพที่ทางผู้มีเงินได้ได้รับแล้วยังครอบคลุมไปถึงคู่สมรส บุตร และยังรวมถึงผู้อยู่ในอุปการะด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นการสร้างหลักประกันสุขภาพให้อยู่ดีมีสุข ทั้งทางร่างกายและการเงิน รวมถึงเป็นการเสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็งขึ้นด้วย เนื่องจากผลกระทบจากการประสบอุบัติเหตุหรือความเจ็บป่วย ไม่ว่าจะเป็นตัวเราเองหรือคนในครอบครัว ซึ่งไม่ได้ส่งผลถึงแค่คนใดคนหนึ่ง แต่อาจส่งผลกระทบต่อคนรอบตัวเราด้วย เพราะการค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียย่อมมีโอกาสเกิดขึ้น การที่ทางรัฐบาลส่งเสริมการทำประกันสุขภาพ ย่อมให้เกิดผลดีต่อทั้งประชาชนและรัฐบาล

มาตรการทางภาษีอากรที่เกี่ยวข้องสำหรับการลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพระหว่างประเทศไทยและประเทศออสเตรเลียแตกต่างกันในรายละเอียดตามตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการทำประกันสุขภาพแต่ละประเทศ

มาตรการทางภาษี	ประเทศไทย	ประเทศออสเตรเลีย	ประเทศญี่ปุ่น
การหักลดหย่อนค่าเบี้ยประกันสุขภาพ	มี	มี	มี
ผู้ที่ได้รับสิทธิประโยชน์ในการนำค่าเบี้ยประกันสุขภาพมาหักค่าลดหย่อนได้	- ผู้มีเงินได้ - บิดามารดาของผู้มีเงินได้ - บิดามารดาของคู่สมรส	- ผู้มีเงินได้ - คู่สมรส - บุตร - ผู้ที่อยู่ในอุปการะที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกัน	- ผู้มีเงินได้ - คู่สมรส - บุตร - ผู้ที่อยู่ในอุปการะที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกัน
ฐานภาษี	จากการบริโภค	จากฐานรายได้	จากการบริโภค

มาตรการทางภาษี	ประเทศไทย	ประเทศออสเตรเลีย	ประเทศญี่ปุ่น
จำนวนค่าเบี้ยประกันสุขภาพที่นำมาหักลดหย่อนได้	หักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร แต่ไม่เกิน 15,000 บาท เมื่อรวมกับเบี้ยประกันชีวิตต้องไม่เกิน 100,000 บาท	หักค่าใช้จ่ายตามจริงคุณด้วยอัตราขั้นการคำนวณสำหรับการเครดิตภาษี ซึ่งใช้เงินได้ของผู้มีเงินได้หรือครอบครัว และอายุในการพิจารณาในการใช้อัตรา โดยไม่รวมกับค่าเบี้ยประกันชีวิต	หักค่าใช้จ่ายตามจริงคุณด้วยอัตราขั้นการคำนวณสำหรับการลดหย่อนภาษี ซึ่งใช้ค่าเบี้ยประกันที่จ่ายในการคำนวณตามอัตราที่กำหนด มีกำหนดเพดาน โดยไม่รวมกับค่าเบี้ยประกันอื่น ๆ

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่าการให้สิทธิลดหย่อนของประเทศออสเตรเลียนั้น ให้หักลดหย่อนตามหลักความสามารถในการเสียภาษีของผู้มีเงินได้ และใช้อายุในการพิจารณา ซึ่งทำให้เกิดความเท่าเทียมและเสมอภาคมากที่สุด ตามหลักภาษีอากรที่ดี เนื่องจากผู้มีรายได้มาก ควรที่จะต้องเสียภาษีมาก ในขณะที่ผู้มีรายได้น้อย ก็ควรที่จะเสียภาษีน้อยเช่นกัน ประกอบกับสิทธิการหักลดหย่อนค่าเบี้ยประกันสุขภาพของประเทศออสเตรเลียครอบคลุมทั้งสถาบันครอบครัว ในขณะที่ประเทศไทยได้รับสิทธิเพียงแค่อายุผู้มีเงินได้และบิดามารดาของผู้มีเงินได้ และบิดามารดาของคู่สมรสเท่านั้น ส่วนประเทศญี่ปุ่นนั้นใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีตามค่าใช้จ่ายที่จ่ายจริงแต่คำนวณตามอัตราตามที่กฎหมายกำหนด และมีกำหนดขั้นเพดาน ซึ่งค่าเบี้ยประกันสุขภาพนั้นครอบคลุมทั้งสถาบันครอบครัวเช่นเดียวกันกับประเทศออสเตรเลีย

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการทำประกันชีวิตแต่ละประเทศ

มาตรการทางภาษี	ประเทศไทย	ประเทศออสเตรเลีย	ประเทศญี่ปุ่น
การหักลดหย่อนค่าเบี้ยประกันชีวิต	มี	มี	มี
ประเภทของประกันชีวิตที่นำเบี้ยประกันมาหักลดหย่อนได้	- กรมธรรม์ประกันชีวิตที่กำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป - ประกันชีวิตแบบบำนาญ	- ประกันชีวิตที่อยู่ในรูปแบบของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (แบบบำนาญ)	- ไม่มีกำหนดประเภท

มาตรการทางภาษี	ประเทศไทย	ประเทศออสเตรเลีย	ประเทศญี่ปุ่น
ประเภทความคุ้มครองของการประกันชีวิต	- คุ้มครองชีวิต	- คุ้มครองชีวิต - การทุพพลภาพ ชั่วคราวหรือถาวร	- คุ้มครองชีวิต
จำนวนค่าเบี้ยประกันชีวิตที่นำมาหักลดหย่อนได้			
- กรมธรรม์ประกันชีวิตที่กำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป	ให้ลดหย่อนค่าเบี้ยประกันที่จ่ายจริงและเมื่อรวมกับค่าเบี้ยประกันสุขภาพแล้ว ต้องไม่เกิน 100,000 บาท	ไม่ได้รับค่าลดหย่อน	หักค่าใช้จ่ายตามจริงคูณด้วยอัตราชั้นการคำนวณสำหรับการเครดิตภาษี ซึ่งใช้ค่าเบี้ยประกันที่จ่ายในการคำนวณตามอัตราที่กำหนด มีกำหนดเพดาน โดยไม่รวมกับค่าเบี้ยประกันอื่น ๆ
- ประกันชีวิตแบบบำนาญ	ให้ยกเว้นเงินได้ไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้เพิ่มขึ้นอีกในอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมินแต่ไม่เกิน 200,000 เมื่อรวมกับเงินสะสมที่เข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรืออื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ต้องไม่เกิน 500,000 บาท	ได้รับยกเว้นในส่วนค่าเบี้ยประกันชีวิตที่จ่ายจริง	อยู่ในรูปแบบประกันบำนาญ หักค่าใช้จ่ายตามจริงคูณด้วยอัตราชั้นการคำนวณสำหรับการเครดิตภาษี ซึ่งใช้ค่าเบี้ยประกันที่จ่ายในการคำนวณตามอัตราที่กำหนด มีกำหนดเพดาน โดยไม่รวมกับค่าเบี้ยประกันอื่น ๆ

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่าประเทศออสเตรเลียให้สิทธิค่าลดหย่อนเบี้ยประกันภัยเฉพาะเบี้ยประกันชีวิตที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ไม่สามารถนำเบี้ยประกันที่จ่ายให้กับบริษัทเอกชนมาใช้สิทธิได้ และในส่วนของประเทศญี่ปุ่นไม่ได้มีกำหนดรูปแบบของการทำประกันชีวิต โดยจะมีการแยกระหว่างการประกันชีวิต และประกันบำนาญ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน คือเพื่อคุ้มครองชีวิต และเพื่อเป็นการออมไว้ใช้ในยามเกษียณ ตามลำดับ และใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแยกกันไม่ได้นำมารวมคำนวณด้วยกัน ในขณะที่ประเทศไทย สามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับการประกันชีวิต ได้ทั้ง 2 แบบเช่นเดียวกันกับประเทศญี่ปุ่น แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือเพื่อคุ้มครองชีวิต และเพื่อเป็นการออมไว้ใช้ในยามเกษียณ

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษากฎหมายของประเทศออสเตรเลียและประเทศญี่ปุ่นนั้น พบว่าประเทศออสเตรเลียได้แยกสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับค่าเบี้ยประกันชีวิต และค่าเบี้ยประกันสุขภาพออกจากกัน เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน โดยมีมาตรการที่สนับสนุนให้ประชาชนได้ทำประกันสุขภาพ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล และต้องการให้ประชาชนสำหรับผู้ที่มีรายได้สูง ไม่ต้องพึ่งพารัฐมากนัก เป็นการช่วยให้รัฐได้ดูแลสวัสดิการสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อย หรือผู้ที่ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากรัฐบาลจริง ๆ ส่วนประเทศญี่ปุ่นนั้น ได้รวมอยู่การประกันชีวิต และประกันสุขภาพรวมอยู่ในหมวดเดียวกัน แต่หากเป็นการรวมในส่วนที่การทำประกันกับเอกชน กับส่วนที่ทำการประกันกับรัฐบาล หรือเรียกว่าประกันสังคม เนื่องจากในการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีค่าลดหย่อนนั้น ได้แยกการคำนวณออกจากกัน ถ้าหากได้นำมาพิจารณาปรับใช้กับประเทศไทย โดยแยกสิทธิประโยชน์ทางภาษีการลดหย่อนระหว่างค่าเบี้ยประกันชีวิต และเบี้ยประกันสุขภาพออกจากกัน จะเป็นการจูงใจให้คนหันมาทำประกันสุขภาพมากขึ้น เนื่องจากเล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเสียค่าเบี้ยประกันสุขภาพนี้ เนื่องจากหากรัฐบาลแยกสิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพ ออกจากเบี้ยประกันชีวิตแล้วทำให้รายจ่ายในด้านการดูแลสุขภาพของประชาชนลดลงมากกว่าการลดลงของรายได้จากภาษีที่เรียกเก็บ ก็ย่อมเป็นประโยชน์ทั้งต่อรัฐบาลและประชาชนผู้เสียภาษีเงินได้อีกด้วย

บทที่ 4

วิเคราะห์สภาพปัญหาและผลกระทบจากการใช้สิทธิลดหย่อนประกันสุขภาพ

การมีสุขภาพที่ดีเป็นพื้นฐานของการสร้างหลักประกันสุขภาพที่ดี ซึ่งรัฐบาลนั้นก็ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยดูแลสวัสดิการให้แก่ประชาชนให้ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตามการดูแลให้ประชาชนได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึงนั้น ต้องอาศัยเงินเป็นจำนวนมาก ทำให้รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณในการค่าใช้จ่ายเพื่อดูแลสุขภาพของประชาชน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี แต่รัฐก็ยังไม่สามารถดูแลให้สวัสดิการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากมีจำนวนผู้ใช้สิทธิเป็นจำนวนมาก ในขณะที่วงเงินงบประมาณของรัฐก็มีอย่างจำกัด จึงทำให้การค่าใช้จ่ายกลับไปสู่ผู้ป่วยในแต่ละคน

ในปัจจุบันรัฐบาลได้ออกกฎหมายให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในด้านค่าลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพ เพื่อจูงใจให้ประชาชนได้ทำประกันสุขภาพเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลของประชาชน อีกทั้งยังช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายที่ทางภาครัฐต้องดูแลสุขภาพประชาชนด้วย แต่อย่างไรก็ตามได้รัฐบาลได้กำหนดการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในด้านค่าลดหย่อนรวมกับค่าเบี้ยประกัน ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วกฎหมายกำหนดสิทธิในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

ในบทนี้จะทำการศึกษาประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับสิทธิลดหย่อนประกันสุขภาพและประกันชีวิต รวมถึงเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการใช้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการลดปัญหาดังกล่าว

4.1 สภาพปัญหาจากการใช้สิทธิลดหย่อนประกันสุขภาพ

จากการศึกษาโดยการรวบรวมข้อมูลแนวคิดและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีด้านการประกันสุขภาพของประเทศไทยตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 34 (พ.ศ. 2560) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากรและประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 315) เกี่ยวกับเงินได้ที่เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ โดยการนำค่าเบี้ยประกันสุขภาพมารวมคำนวณกับค่าเบี้ยประกันชีวิต พบว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีประเด็นปัญหา ดังที่จะกล่าวต่อไปนี้

4.1.1 ความไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคในกรณีการนำสิทธิค่าลดหย่อนของค่าเบี้ยประกันสุขภาพมารวมคำนวณกับค่าเบี้ยประกันชีวิต

จากการนำเบี้ยประกันสุขภาพมารวมคำนวณกับค่าเบี้ยประกันชีวิตโดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันนั้น วัตถุประสงค์ของการประกันชีวิตและการประกันสุขภาพนั้น มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน โดยการประกันชีวิตนั้นมุ่งหวังที่การทรงชีพหรือมรณะของผู้เอาประกันภัยเป็นสำคัญ ซึ่งไม่สามารถ

ประเมินราคาความเสียหายเป็นตัวเงินได้เหมือนประกันสุขภาพ โดยวัตถุประสงค์ที่เอาประกันภัยนั้นได้แก่ ทรัพย์สินหรือความผิด จึงมีหลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างจากการประกันสุขภาพ ในขณะที่การประกันสุขภาพนั้น มุ่งหวังเพื่อที่จะได้รับความคุ้มครองค่ารักษาพยาบาลและการสูญเสียรายได้ที่เกิดจากการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุ

ตามหลักความเสมอภาคทางภาษีอากรนั้น เมื่อมีวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายที่ต่างกัน ควรที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมแตกต่างกัน จากการศึกษาความหมาย วัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกันชีวิตและการประกันสุขภาพ พบว่ามีวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน โดยที่กฎหมายได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการออกกฎหมายที่ต่างกันเช่นเดียวกัน โดยการประกันชีวิตนั้น รัฐบาลออกกฎหมายเพื่อเป็นการสะสมเงินออมของประชาชน ในขณะที่การประกันสุขภาพนั้น รัฐบาลจูงใจให้ประชาชนทำประกันสุขภาพเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายการรักษาพยาบาลของประชาชนเอง ตลอดจนรวมถึงลดภาระทางการคลังของภาครัฐในการดูแลสุขภาพประชาชน การที่รัฐบาลจัดเก็บภาษีโดยนำสองลักษณะนี้ที่มีวัตถุประสงค์ที่ต่างกันมารวมกัน ย่อมทำให้เกิดความไม่เสมอภาค จึงไม่เล็งเห็นผลประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สิทธิประโยชน์นี้ การที่รัฐบาลนำสิทธิทั้งสองลักษณะนี้มารวมกันนั้น ไม่ได้คำนึงถึงความสามารถในการเสียภาษีของประชาชน โดยที่ผู้มีเงินได้ปานกลางถึงสูง ถ้าหากใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีค่าลดหย่อนประกันชีวิตเต็มจำนวน 100,000 บาทแล้ว จะทำให้ไม่สามารถที่จะใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีค่าลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพได้อีก ซึ่งทำให้ผู้มีเงินได้จ่ายค่าเบี้ยประกันไปโดยไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีใด ๆ เลย

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศ พบว่าทั้งประเทศออสเตรเลีย และประเทศญี่ปุ่นนั้นแยกสิทธิประโยชน์สำหรับค่าเบี้ยประกันสุขภาพและค่าเบี้ยประกันชีวิตออกจากกัน ซึ่งทั้ง 2 ประเทศนี้มีระบบด้านสุขภาพ และระบบบำนาญเหมือนกับประเทศไทย แต่ประเทศไทยนั้นให้ใช้สิทธิลดหย่อนภาษีรวมกัน

จากการศึกษาประเทศออสเตรเลียนั้น พบว่าประเทศออสเตรียเล็งเห็นของการใช้สิทธิตามความสามารถในการเสียภาษีของผู้มีเงินได้ ซึ่งทำให้ทางภาครัฐลดกลุ่มคนเป้าหมาย จากการศึกษาที่จะต้องดูแลสุขภาพประชาชนทั้งหมดไม่ว่าจะมีรายได้สูง หรือรายได้ต่ำ การที่รัฐบาลส่งเสริมให้ประชาชนได้ทำประกันภัยสุขภาพส่วนบุคคลเอง เพื่อนำมาลดหย่อนทางภาษีได้ โดยถ้าหากไม่ทำจะต้องจ่ายเงินอุดหนุนในจำนวนที่สูง เนื่องจากคำนวณตามเงินได้หลังหักภาษีแล้ว ซึ่งอาจจ่ายเงินค่าอุดหนุนสูงกว่าการทำประกันสุขภาพส่วนบุคคลเอง เนื่องจากรัฐบาลเล็งเห็นว่าผู้มีเงินได้สูงนั้นสามารถดูแลค่าใช้จ่ายของตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งสวัสดิการของภาครัฐ ทำให้รัฐบาลสามารถมาเน้นดูแลกลุ่มคนที่ไม่สามารถแบกรับภาระค่าใช้จ่าย

การรักษาพยาบาลได้ ในขณะที่เดียวกันประเทศออสเตรเลียได้จัดประเภทการทำประกันชีวิตนั้น เป็นการสำรองเลี้ยงชีพ และออมเงินในวัยเกษียณ ซึ่งนอกจากภาครัฐที่บังคับให้นายจ้างสมทบเงินแล้ว ลูกจ้างทั่วไป หรือบุคคลที่ทำธุรกิจส่วนตัวก็สามารถนำเงินเข้ากองทุนนี้ได้อีก เพื่อเป็นการออมเงิน โดยจะต้องจ่ายเงินเข้า Complying Super Fund ถึงจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี โดยการทำประกันที่ได้รับสิทธิประโยชน์เป็นการประกันเพื่อคุ้มครองชีวิต หรือการประกันการชดเชยรายได้จากการทุพพลภาพโดยไม่ได้เจาะจงวิชาชีพ

จากการศึกษาประเทศญี่ปุ่น ก็พบว่ามีเป้าหมายเช่นเดียวกันกับประเทศออสเตรเลีย สามารถให้ประชาชนทำประกันสุขภาพเอกชนเพิ่มเติมได้ จากการประกันสุขภาพของรัฐ โดยนำมาหักลดหย่อนในการคำนวณภาษีได้ และถึงแม้ประเทศญี่ปุ่นนำสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันชีวิตอยู่ในหมวดเดียวกัน แต่ก็ได้แยกการใช้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันออกจากกัน

หากประเทศไทยแยกการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีค่าลดหย่อนระหว่างค่าเบี้ยประกันชีวิต และค่าเบี้ยประกันสุขภาพออกจากกัน จะช่วยลดปัญหาค่าดูแลการรักษาพยาบาลได้อย่างแท้จริง ซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ที่ทางรัฐบาลได้ออกกฎหมายมา

4.1.2 การแบกรับภาระภาษีของประชาชนเกินสมควร

หากผู้เสียภาษีเงินได้ได้ใช้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตเต็มจำนวน 100,000 บาทหรือใกล้เต็มจำนวน 100,000 บาทแล้ว ซึ่งถ้าหากผู้เสียภาษีเงินได้จะใช้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพอีก ก็อาจทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพได้เต็มจำนวนอีก เนื่องจากใช้สิทธิค่าลดหย่อนรวมกัน ทำให้ประชาชนต้องแบกรับภาระภาษีจากการไม่สามารถใช้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพ แต่ถ้าหากรัฐบาลแยกสิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตและสิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพออกจากกัน จะทำให้ผู้เสียภาษีเงินได้ลดภาระในด้านภาษีลง

ผู้เขียนทำการพิสูจน์สมมติฐานการศึกษาหากมีการแยกสิทธิประโยชน์การหักลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพออกจากเบี้ยประกันชีวิต โดยเปรียบเทียบการรวมใช้สิทธิลดหย่อนและแยกใช้สิทธิลดหย่อน พบว่าภาระภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะลดลงจากเดิมเล็กน้อยตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบภาระภาษีการหักลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพ กรณีรวมสิทธิลดหย่อนและแยกสิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต

		รวมสิทธิลดหย่อน	แยกสิทธิลดหย่อน
ค่าเบี้ยประกันชีวิต		95,000.00	95,000.00
ค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต		95,000.00	95,000.00
ค่าเบี้ยประกันสุขภาพ		50,000.00	50,000.00
ค่าลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพ		15,000.00	15,000.00
เงินได้พึงประเมินหลังหัก ค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน	1	1,000,000.00	1,000,000.00
ค่าเบี้ยประกันภัยที่นำมาหัก ลดหย่อนได้		100,000.00 (95,000.00+5,000.00)	110,000.00 (95,000.00+15,000.00)
เงินได้พึงประเมินก่อนการ คำนวณภาษี		900,000.00	890,000.00
ภาษีเงินได้	2	95,000.00	93,000.00
	2/1	10%	9%

อย่างไรก็ตามการลดลงของภาษีเงินได้นั้นส่งผลกระทบต่อรายได้ทางภาษีที่รัฐจัดเก็บได้ไม่มากนัก หากการที่รัฐให้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพแยกออกจากค่าเบี้ยประกันชีวิต แล้วทำให้รายจ่ายด้านสุขภาพของรัฐลดลงไปได้มากกว่าการลดลงของรายได้จากภาษีก็ถือเป็นประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย คือ รัฐและผู้มีเงินได้ ซึ่งตามตารางที่ 11 นั้นผู้เขียนทำการพิสูจน์สมมติฐานการศึกษาหากมีการใช้สิทธิประโยชน์การหักลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพแยกออกจากเบี้ยประกันชีวิต จะทำให้รัฐสามารถลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลได้เพิ่มมากขึ้น โดยเปรียบเทียบจำนวนภาษีที่รัฐจัดเก็บได้ลดลงกับจำนวนรายจ่ายด้านสุขภาพที่รัฐต้องจ่ายในแต่ละปี โดยได้ใช้ฐานข้อมูลผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับปี 2557 จำแนกตามช่วงเงินได้สุทธิในการคำนวณหาจำนวนภาษีที่รัฐต้องจัดเก็บได้ โดยกำหนดตัวแปรในการคำนวณดังนี้

- 1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ทุกคนใช้สิทธิประโยชน์ในการหักลดหย่อนสำหรับเบี้ยประกันชีวิต และใช้สิทธิหักลดหย่อนจำนวน 100,000 บาท

2) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ทุกคนใช้สิทธิประโยชน์ในการหักลดหย่อนสำหรับเบี้ยประกันสุขภาพและใช้สิทธิหักลดหย่อนตามจริงจำนวนไม่เกิน 15,000 บาท

จากตารางที่ 11 พบว่าหากมีการแยกสิทธิประโยชน์ในการหักลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพและเบี้ยประกันชีวิตออกจากกันตามจริงไม่เกินจำนวน 15,000 บาทจะส่งผลให้ภาครัฐสูญเสียการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไปเป็นจำนวน 5,828 ล้านบาท

ตารางที่ 11 ตารางการคำนวณจำนวนภาษีที่จัดเก็บได้ที่ลดลง เมื่อให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการหักลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพจำนวนไม่เกิน 15,000 บาท แยกออกจากเบี้ยประกันชีวิต ในกรณีที่ใช้สิทธิหักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตเต็มจำนวน 100,000 บาท

เงินได้สุทธิ (บาท)	อัตรากาษี (ร้อยละ)	จำนวนผู้เสียภาษี ปี 2557* (ล้านคน)	ภาษีที่จัดเก็บได้ ลดลงสูงสุดต่อคน (บาท)	ภาษีที่จัดเก็บได้ ลดลงสูงสุด ทั้งหมด (บาท)
0-150,000	ยกเว้น	6.3	-	-
150,001-300,000	5	2	750	1,500
300,000-500,000	10	0.98	1,500	1,470
500,000-750,000	15	0.5	2,250	1,125
750,001-1,000,000	20	0.2	3,000	600
1,000,001-2,000,000	25	0.2	3,750	750
2,000,001-4,000,001	30	0.05	4,500	225
4,000,000 ขึ้นไป	35	0.03	5,250	158
	รวม	10.26		5,828
รายจ่ายด้านสุขภาพ (ล้านบาท)	7,966 บาท (รายจ่ายด้านสุขภาพต่อคน) X 3.96 ล้านคน (จำนวนของผู้ที่เสียภาษีเงินได้)			31,545

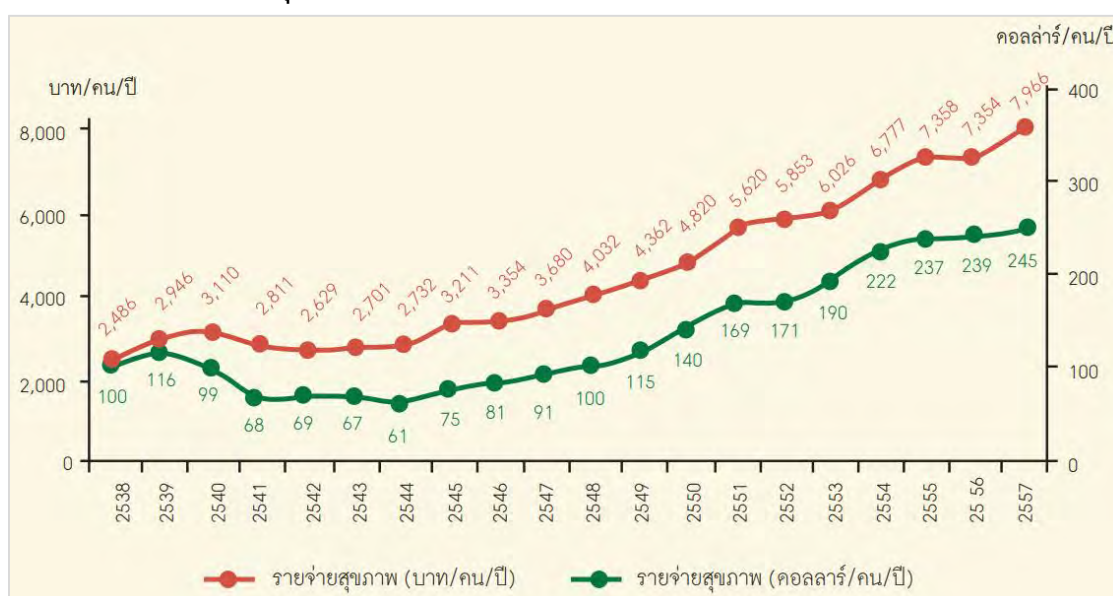
อ้างอิง: กรมสรรพากร

*ข้อมูลปีภาษี 2557 ยื่นแบบภ.ง.ด. 90-91 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-เมษายน 2558

การคำนวณนี้ใช้ข้อมูลสำหรับปี 2557 ซึ่งภาครัฐมีส่วนจ่ายสุขภาพประมาณร้อยละ 77 ของรายจ่ายสุขภาพรวมซึ่งคิดเป็นจำนวนประมาณ 385,367 ล้านบาท โดยรายจ่ายสุขภาพต่อคนต่อปีคิดเป็น 7,966 บาท ตามแผนภาพที่ 3

หากพิจารณาเปรียบเทียบจำนวนภาษีที่รัฐบาลจะสูญเสียไปกับค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่รัฐบาลต้องจ่ายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลต่าง ๆ สำหรับผู้มีหน้าที่เสียภาษีแล้วนั้น และจากแผนภาพที่ 3 ซึ่งมีแนวโน้มค่าใช้จ่ายการรักษาพยาบาลที่สูงขึ้นในทุก ๆ ปี จะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่รัฐบาลต้องเสียมีจำนวนประมาณ 31,545 ล้านบาท ซึ่งคำนวณได้จากจำนวนผู้ที่เสียภาษีเงินได้คูณกับรายจ่ายสุขภาพต่อคนมีจำนวนที่สูงกว่าภาษีเงินได้ที่รัฐบาลจะสูญเสีย ดังนั้นการให้สิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเบี้ยประกันสุขภาพที่ผู้มีเงินได้จ่ายแยกออกจากเบี้ยประกันชีวิต ทำให้ช่วยลดปัญหาและความแออัดจากผู้ใช้บริการสถานพยาบาลของรัฐที่มีเป็นจำนวนมากได้

แผนภาพที่ 3 รายจ่ายสุขภาพรวมของประชากรไทย ปี พ.ศ. 2538-2557

ที่มา: บัญชีรายจ่ายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2557 สำนักงานพัฒนาโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP), กระทรวงสาธารณสุข

4.2 แนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิลดหย่อนประกันสุขภาพ

จากการศึกษาหลักกฎหมายความเสมอภาคทางภาษีอากร ซึ่งบทบัญญัติกฎหมายควรที่จะมีลักษณะทั่วไปไม่ใช้กฎหมายที่มีลักษณะการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งจะใช้บังคับแตกต่างกันได้หากมีพฤติกรรมทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน ดังนั้นจากการที่รัฐให้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับการจ่ายเป็นเบี้ยประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้หน้าค่าเบี้ยประกันสุขภาพมารวมคำนวณกับค่าเบี้ยประกันชีวิต ซึ่งจากการศึกษาวัตถุประสงค์ของการประกันภัยทั้ง 2 ประเภทนี้มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เนื่องจากการประกันชีวิตมุ่งหวังในเรื่องของการทรงชีพ ในขณะที่การประกันสุขภาพมุ่งหวังเพื่อการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของตัวบุคคล เมื่อวัตถุประสงค์ทั้ง 2 นั้นแตกต่างกันสมควรให้กำหนดหลักเกณฑ์ที่

เหมาะสมแตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ประกอบกับเพื่อบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายและค่าภาษีแก่ผู้มีเงินได้

แม้ในปัจจุบันกฎหมายที่ออกมาในเรื่องของการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเกี่ยวกับการประกันสุขภาพนั้น ได้ให้สิทธิเฉพาะตัวผู้มีเงินได้ และบิดามารดาของผู้มีเงินได้หรือบิดามารดาของคู่สมรสของผู้มีเงินได้เท่านั้น อย่างไรก็ตามจากที่กล่าวไปในบทที่ 3 จะเห็นได้ว่าประเทศไทยยังไม่ได้ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับค่าลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพให้แก่คู่สมรสและบุตร และอาจรวมถึงผู้ที่อยู่ในอุปการะด้วย ซึ่งการที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบกับประชาชนคนไทยได้ให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวซึ่งถือเป็นรากฐานของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง

จากการศึกษาการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับค่าเบี้ยประกันภัยสุขภาพของต่างประเทศนั้น พบว่าประเทศออสเตรเลียและประเทศญี่ปุ่นมีการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการหักลดหย่อนสำหรับค่าเบี้ยประกันสุขภาพ แยกออกจากค่าเบี้ยประกันชีวิต โดยทั้ง 2 ประเทศได้จัดการประกันสุขภาพอยู่ในเรื่องระบบสวัสดิการด้านสุขภาพของประเทศ เพื่อบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายในด้านการรักษาพยาบาลของประชาชน ในขณะที่การประกันชีวิตจะอยู่ในระบบบำนาญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทรงชีพและการออมเงินไว้ใช้ในยามเกษียณเมื่อไม่มีรายได้แล้ว ประกอบกับเพื่อที่รัฐจะได้ลดภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลคนชรา ทั้งนี้ยังได้ให้สิทธิประโยชน์ที่ครอบคลุมถึงตัวคู่สมรส บุตร รวมถึงผู้ที่อยู่ในอุปการะที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน เพื่อเสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นจะเห็นได้ว่าประเทศออสเตรเลียและประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วนั้น มีการออกมาตรการการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนโดยการใช้มาตรการทางภาษี เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีการทำประกันสุขภาพ เพื่อลดค่าใช้จ่ายการคลังของรัฐ ซึ่งนอกจากการได้รับประโยชน์สิทธิทางภาษีอากร และบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายการรักษาพยาบาลแล้วนั้น การทำประกันสุขภาพส่วนบุคคลเองทำให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่มากกว่าและครอบคลุมกว่าการไปใช้สิทธิรักษาพยาบาลของภาครัฐ สามารถจัดปัญหาทางกายภาพและปัญหาทางการเงินได้ เนื่องจากบริษัทประกันจะเป็นผู้รับผิดชอบและดูแลจัดการให้

ทั้งนี้ จากการศึกษาในหลักกฎหมายทั่วไปและกฎหมายของต่างประเทศในการให้สิทธิลดหย่อนค่าเบี้ยประกันสุขภาพนั้น หากประเทศไทยนำมาปรับใช้ โดยการยกเว้นเงินได้สำหรับค่าเบี้ยประกันชีวิตจำนวนไม่เกิน 15,000 บาท แยกรวมคำนวณกับค่าเบี้ยประกันชีวิต ซึ่งได้ให้สิทธิไม่เกินจำนวน 100,000 บาท จะทำให้เกิดความเสมอภาคทางภาษีอากร ประกอบกับถ้าหากรัฐได้ให้สิทธิที่ครอบคลุมถึงคู่สมรส

บุตร รวมถึงผู้ที่อยู่ในอุปการะที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน จะทำให้ลดภาระค่าใช้จ่ายในด้าน
การรักษาพยาบาลและค่าภาษีของประชาชน อีกทั้งเป็นการลดภาระทางการคลังของภาครัฐในการดูแล
สุขภาพของประชาชนอีกด้วย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การมีสุขภาพที่ดีเป็นปัจจัยหนึ่งในการชี้วัดคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคม ซึ่งเป็นเรื่องที่ภาครัฐได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก จึงทำให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณจำนวนมากเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี โดยค่าใช้จ่ายในด้านสุขภาพนั้นมีแนวโน้มที่สูงขึ้นทุกปี ตามจำนวนผู้มาใช้สิทธิที่มีเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายบริการการรักษาพยาบาลสูงกว่า จึงทำให้ผู้ที่มีความต้องการไม่ได้ใช้ในขณะที่มีสถานะทางการเงินเพียงพอมีสิทธิได้ใช้ โดยกฎหมายที่ออกมาโดยการให้สิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเบี้ยประกันสุขภาพ ก็เพื่อที่จะบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลของประชาชน รวมถึงลดภาระค่าใช้จ่ายการคลังของรัฐในการดูแลรักษาพยาบาลของประชาชน ในขณะที่การประกันชีวิตนั้นมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งต่อชีวิต เมื่อเสียชีวิตหรือครบกำหนดอายุของกรมธรรม์ จึงจะได้ใช้ผลประโยชน์ จากการศึกษาในส่วนนี้ทำให้ทราบถึงหลักของการนำกฎหมายมาประกาศใช้ ว่ามีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมสำหรับการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีนี้

จากการที่ศึกษากฎหมายของประเทศต่าง ๆ พบว่าวัตถุประสงค์ของการออกกฎหมายในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีของค่าเบี้ยประกันชีวิต และเบี้ยประกันสุขภาพต่างกัน โดยที่เบี้ยประกันชีวิตนั้น อยู่ในระบบบำนาญ ในขณะที่เบี้ยประกันสุขภาพนั้น อยู่ในระบบสวัสดิการด้านสุขภาพของประเทศ ประกอบกับการวิเคราะห์ถึงหลักของการประกาศใช้กฎหมาย ประกอบกับสิทธิประโยชน์ที่ได้รับนั้นครอบคลุมทั้งสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นการสร้างหลักประกันสุขภาพที่ดี ผู้เขียนสรุปได้ว่าการนำมาตราการสิทธิประโยชน์ทางภาษีในการให้หักค่าลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพ มารวมคำนวณกับเบี้ยประกันชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในด้านการใช้กฎหมาย เนื่องจากการใช้สิทธิของกฎหมายควรเป็นสิทธิเดียวกัน มีวัตถุประสงค์ที่เหมือนกันจึงจะนำมาใช้ได้ และจากการวิเคราะห์ถึงปัญหาการแบกรับภาระภาษีของประชาชน หากมีการใช้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพแยกออกจากเบี้ยประกันชีวิต จะทำให้ประชาชนแบกรับภาระภาษีลดลงและผลจากการทำประกันสุขภาพนี้ก็ทำให้ประชาชนลดภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลได้อีกด้วย รวมถึงการได้รับสิทธิประโยชน์ในด้านการรักษาพยาบาลที่มากขึ้นนอกจากการใช้สิทธิการรักษาจากทางภาครัฐ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการให้สิทธิยกเว้นเงินได้สำหรับการจ่ายเป็นเบี้ยประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการใช้กฎหมายตามหลักภาษีอากรที่ดี เนื่องจากการประกันชีวิตและการประกันสุขภาพนี้มีวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน จึงสมควรให้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมแตกต่างกัน โดยผู้เขียนเสนอให้มีการแก้ไขบทบัญญัติในกฎกระทรวง ฉบับที่ 334 (พ.ศ. 2560) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (97) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร โดยกำหนดให้สามารถลดหย่อนเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายให้กับเบี้ยประกันสุขภาพในปีภาษีให้แก่บริษัท ประกันวินาศภัยหรือบริษัทประกันชีวิตที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักร ไม่เกิน 15,000 บาท โดยการลดหย่อนนี้ให้รวมไปถึงเบี้ยประกันสุขภาพที่จ่ายไปเพื่อบุตรและคู่สมรสของผู้มีเงินได้ด้วยตามจำนวนที่จ่ายจริงรวมกันแล้วไม่เกินอีก 15,000 บาท ก่อนนำไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

นอกจากนี้ควรกำหนดให้ผู้มีเงินได้เลือกสิทธิที่ใช้สิทธิลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพที่ทำกับบริษัท ประกันภัยเอกชน ไม่สามารถใช้สิทธิสวัสดิการรักษายาบาลอื่น ๆ ของรัฐที่เป็นการซ้ำซ้อนกัน เพื่อป้องกันปัญหาจากการใช้สิทธิประโยชน์ซ้ำซ้อน ซึ่งจะทำให้ภาครัฐลดภาระค่าใช้จ่ายในการรักษายาบาล ในการดูแลสุขภาพประชาชนได้อีกทางด้วย

จากแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว หากภาครัฐมีการปรับปรุงมาตรการทางภาษีเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ ค่าเบี้ยประกันสุขภาพจะทำให้ประชาชนบรรเทาภาระภาษีรวมถึงค่าใช้จ่ายในการรักษายาบาลได้มากขึ้น

บรรณานุกรม

หนังสือ

จิรศักดิ์ รอดจันทร์. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : หลักการและบทวิเคราะห์., พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

ดุษฎีลักษณ์ ตราชูธรรม. หลักกฎหมายภาษีอากร., พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบัน T.Training Center, 2550.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สากล ธนสัตยาวิบูล. หลักการประกันภัย., พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: แผนกพัสดุ
สำนักงานการเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2538.

รศ.ดร.ฐิติวดี ชัยวัฒน์. การบริหารความเสี่ยงภัยและการประกันภัยในศตวรรษที่ 21., พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.

รศ.สุธรรม พงศ์สำราญ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พึงใจ พึ่งพานิช และศาสตราจารย์วิรัช ณ สงขลา. หลักการ
ประกันชีวิต (Principles of Life Insurance)., พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอ
เดียนส์ไตร์, 2542.

วิฑูรย์ ตั้งตรงจิตต์, คำอธิบายกฎหมายภาษีอากร., กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศรีสมบัติการพิมพ์ จำกัด,
2534.

ศาสตราจารย์ ดร.ศุภลักษณ์ พิณีจ ภูวดล. กฎหมายภาษีอากร., พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
ที.เค.เอส. สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2556.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. การพัฒนาแนวทางอภิบาลระบบหลักประกันสุขภาพ.

กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ), 2558.

สรศักดิ์ ทัศนสุวรรณ. ประกันภัย...ใครว่ายุ่ง. พิมพ์ครั้งที่ 1. สมุทรสาคร: พิมพ์ดี, 2548.

สุเมธ ศิริคุณโชติ และคณะ. ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2560. กรุงเทพมหานคร: หจก. เรือนแก้ว
การพิมพ์, 2560.

เสาวคนธ์ รัตนวิจิตราศิลป์. เจาะลึกระบบประกันสุขภาพ., พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

MR.FINANCIAL. ล้วงลึก! รู้ทันประกันชีวิต. กรุงเทพฯ: กู๊ดไลฟ์, 2556.

งานวิจัยและวิทยานิพนธ์

ศุภรัตน์ จำรัสสิมรัตน์. “สิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเบี้ยประกันสุขภาพ” เอกัตตศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.

สมเกียรติ อนันตภากรณ์. “มาตรการเพื่อส่งเสริมการออมผ่านระบบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ” สารนิพนธ์ ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายภาษี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมสรรพากร. กฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการ ยกเว้นรัษฎากร. [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <http://www.rd.go.th/publish/2502.0.html> [14 เมษายน 2561]

กรมสรรพากร. กฎกระทรวง ฉบับที่ 334 (พ.ศ. 2560) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการ ยกเว้นรัษฎากร. [ออนไลน์]. 2560. แหล่งที่มา: <http://www.rd.go.th/publish/6160.0.html> [14 เมษายน 2561]

กรมสรรพากร. ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 172) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินได้ เท่าที่ได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันชีวิตของผู้ มีเงินได้ตามข้อ 2(61) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ออกตามความในประมวล รัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร. [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา: <http://www.rd.go.th/publish/39758.0.html> [14 เมษายน 2561]

กรมสรรพากร. ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 235) ประกาศ ณ วันที่ 31 มกราคม 2556. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: <http://www.rd.go.th/publish/47677.0.html> [14 เมษายน 2561]

กรมสรรพากร. ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้(ฉบับที่ 315) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้ จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้. [ออนไลน์]. 2560. แหล่งที่มา: http://www.rd.go.th/publish/fileadmin/user_upload/kormor/newlaw/dg315.pdf [14 เมษายน 2561]

Australian Taxation Office. Individual tax return instructions 2017 [Online]. 2017. Available from: <https://www.ato.gov.au/uploadedFiles/Content/IND/downloads/Individual-tax-return-instructions-2017.pdf> [2018, March 11]

Australian Taxation Office. Medical Levy [Online]. 2017. Available from: <https://www.ato.gov.au/Individuals/Medicare-levy/> [2018, March 11]

Australian Taxation Office. Death, total and permanent disability, terminal illness and income protection insurance premiums [Online]. 2017. Available from: <https://www.ato.gov.au/super/apra-regulated-funds/in-detail/apra-resources/deductions-for-apra-regulated-super-funds/?page=5#Wholeoflifeandendowmentinsurancepolicies> [2018, March 11]

Australian Taxation Office. Income thresholds and rates for the Medicare levy surcharge. [Online]. 2017. Available from: <https://www.ato.gov.au/individuals/medicare-levy/medicare-levy-surcharge/income-thresholds-and-rates-for-the-medicare-levy-surcharge/> [2018, March 11]

National Tax Agency. 2017 income tax and special income tax for reconstruction guide for aliens. [Online]. 2017. Available from: https://www.nta.go.jp/english/taxes/individual/incometax_2017.htm [2018, May 5]

The Department of Health, Australian Government Rebate on private health insurance. Australian Government Private Health Insurance Rebate. [Online]. 2018. Available from: <https://www.privatehealth.gov.au/healthinsurance/incentivessurcharges/insurancerebate.htm> [2018, May 14]

ภาคผนวก

กฎกระทรวง

ฉบับที่ 334 (พ.ศ. 2560)

ออกตามความในประมวลรัษฎากร

ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๑๓ และมาตรา ๔๒ (๑๓) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๙๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (97) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

“(97) เงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยในปีภาษี ให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักรสำหรับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นห้าพันบาท ซึ่งเมื่อรวมกับค่าลดหย่อนตามมาตรา 47 (1) (ง) แห่งประมวลรัษฎากร หรือเงินได้ที่ได้รับยกเว้นตาม (61) วรรคหนึ่ง หรือ (94) แล้วแต่กรณี ต้องไม่เกินหนึ่งแสนบาท ทั้งนี้ สำหรับเบี้ยประกันภัยที่ได้จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

อภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้เงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยสำหรับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นห้าพันบาท เป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและจูงใจให้ประชาชนทำประกันสุขภาพ อันจะช่วยลดภาระในด้านค่ารักษาพยาบาลของประชาชน ตลอดจนเป็นการลดภาระทางการคลังของภาครัฐในการดูแลสุขภาพประชาชน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร

เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๓๑๕)

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้
จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกันสุขภาพของผู้มีเงินได้

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ (๙๗) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๕๐๙) ออกตามความ
ในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๓๔ (พ.ศ. ๒๕๖๐)
ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดหลักเกณฑ์
และวิธีการเพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกัน
สุขภาพของผู้มีเงินได้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกัน
สุขภาพของผู้มีเงินได้ ต้องเป็นการจ่ายเบี้ยประกันภัยจากเงินได้ที่ได้รับซึ่งต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสีย
ภาษีเงินได้ให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักร

ข้อ ๒ การประกันสุขภาพตามข้อ ๑ หมายความว่า

(๑) การประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลอันเกิดจากการเจ็บป่วย
และการบาดเจ็บ การชดเชยการทุพพลภาพและการสูญเสียอวัยวะ เนื่องจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ

(๒) การประกันภัยอุบัติเหตุเฉพาะที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล
การทุพพลภาพ การสูญเสียอวัยวะ และการแตกหักของกระดูก

(๓) การประกันภัยโรคร้ายแรง (Critical Illnesses)

(๔) การประกันภัยการดูแลระยะยาว (Long Term Care)

ข้อ ๓ ผู้มีเงินได้ต้องแจ้งความประสงค์ที่จะใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ต่อบริษัทประกันชีวิตหรือ
บริษัทประกันวินาศภัยที่ได้เอาประกันไว้ ทั้งนี้ สำหรับการใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ตั้งแต่ปีภาษี ๒๕๖๑
เป็นต้นไป

สำหรับในปีภาษี ๒๕๖๐ การใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ ผู้มีเงินได้ต้องมีใบเสร็จรับเงินหรือ
หนังสือรับรองจากบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัย ซึ่งต้องมีข้อความอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ นามสกุล และเลขประจำตัวประชาชนของผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้มีเงินได้และจ่ายเบี้ยประกันจากเงินได้นั้น

(๒) ชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้รับประกันภัย

(๓) จำนวนเบี้ยประกันภัย สำหรับการประกันสุขภาพตามข้อ ๒

(๔) จำนวนเงินที่มีสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้

ข้อ ๔ บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ได้รับแจ้งความประสงค์ตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง ต้องส่งข้อมูลของผู้เอาประกันด้วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามรูปแบบข้อมูล (Format) ที่มีรายการอย่างน้อยตามที่แนบท้ายประกาศนี้ ด้วยวิธีการที่กำหนดทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร <http://www.rd.go.th>

การแจ้งและการส่งข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งภายในวันที่ ๗ มกราคมของปีถัดไป เว้นแต่อธิบดีจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๕ การได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามประกาศนี้ ให้ผู้มีเงินได้นำเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ไปคำนวณหักจากเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ แห่งประมวลรัษฎากร เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายตามมาตรา ๔๒ ทวิ ถึงมาตรา ๔๖ แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว

ข้อ ๖ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับสำหรับเงินได้พึงประเมินประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่จะต้องยื่นรายการใน พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

ประสงค์ พูนธเนศ
(นายประสงค์ พูนธเนศ)
อธิบดีกรมสรรพากร

รูปแบบข้อมูล (Format) เบี้ยประกันสุขภาพ

ลำดับที่	รายการ	ประเภทข้อมูล	ขนาดข้อมูล	* (M/O)	หมายเหตุ
1	เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้รับประกัน	C	13	M	
2	ค่านำหน้าชื่อผู้รับประกัน	C	100	M	
3	ชื่อผู้รับประกัน	C	160	M	
4	วัน/เดือน/ปี ที่ชำระ	C	8	M	DDMMYYYY
5	เลขที่ไปรับเงิน/ใบเสร็จรับเงิน	C	50	M	
6	เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้เอาประกัน	C	13	M	
7	ค่านำหน้าชื่อผู้เอาประกัน	C	100	M	
8	ชื่อผู้เอาประกัน	C	160	M	
9	นามสกุลผู้เอาประกัน	C	80	M	
10	เบี้ยประกันสุขภาพ	N	(15,2)	M	
11	เลขที่กรมธรรม์	C	50	M	
12	ชื่อกรมธรรม์	C	50	O	
13	ประเภทกรมธรรม์	C	50	O	
14	วัน/เดือน/ปี ที่ปรับปรุงรายการข้อมูล	C	8	O	DDMMYYYY
15	ประเภทรายการข้อมูล	C	1	M	I = Insert E = Edit D = Delete

*M = Mandatory ต้องระบุข้อมูล, O = Optional ระบุหรือไม่ระบุก็ได้ (กรณีไม่มีข้อมูล),
C = Character, N = Number

รายละเอียดและคำอธิบายข้อมูล เบี้ยประกันสุขภาพ

- ลำดับที่ 1, 2, 3 (เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้รับประกัน คำนำหน้าชื่อผู้รับประกัน และชื่อของผู้รับประกัน) ให้ระบุ เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร จำนวน 13 หลัก คำนำหน้าชื่อผู้รับประกัน เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ฯลฯ และชื่อของผู้รับประกัน
- ลำดับที่ 4 (วัน/เดือน/ปี ที่ชำระ) ให้ระบุข้อมูล วันเดือนปี ที่ชำระเบี้ยประกันสุขภาพ ในรูปแบบ “DDMMYYYY” สำหรับวันเดือน หากเป็นตัวเลขเดียวให้ใส่เลขศูนย์ (0) นำหน้า และปีให้บันทึกปี พ.ศ. เช่น 31012561 (หมายถึง วันที่ 31 เดือนมกราคม พ.ศ.2561)
- ลำดับที่ 5 (เลขที่ใบรับเงิน/ใบเสร็จรับเงิน) ให้ระบุเลขที่ใบรับเงินหรือใบเสร็จรับเงินค่าเบี้ยประกันสุขภาพ
- ลำดับที่ 6, 7, 8, 9 (เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของผู้เอาประกัน คำนำหน้าชื่อ ชื่อและนามสกุลของผู้เอาประกัน) ให้ระบุ เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร จำนวน 13 หลัก คำนำหน้าชื่อ ชื่อและนามสกุลของผู้เอาประกัน
- ลำดับที่ 10 (เบี้ยประกันสุขภาพ) ให้ระบุ จำนวนเบี้ยประกันสุขภาพ
- ลำดับที่ 11, 12, 13 (เลขที่กรมธรรม์ ชื่อกรมธรรม์ และประเภทกรมธรรม์) ให้ระบุเลขที่กรมธรรม์ ชื่อกรมธรรม์ และประเภทกรมธรรม์ของการประกันสุขภาพ
- ลำดับที่ 14 (วัน/เดือน/ปี ที่ปรับปรุงรายการข้อมูล) ให้ระบุข้อมูล วันเดือนปี ที่มีการปรับปรุงรายการข้อมูล ในรูปแบบ “DDMMYYYY” สำหรับวันเดือน หากเป็นตัวเลขเดียวให้ใส่เลขศูนย์ (0) นำหน้า และปีให้บันทึกปี พ.ศ. เช่น 31012561 (หมายถึง วันที่ 31 เดือนมกราคม พ.ศ.2561)
- ลำดับที่ 15 (ประเภทรายการข้อมูล) ให้ระบุ ประเภทรายการข้อมูล
I = Insert (รายการข้อมูลที่ต้องการเพิ่ม)
E = Edit (รายการข้อมูลที่ต้องการแก้ไข)
D = Delete (รายการข้อมูลที่ต้องการลบ)

ข้อกำหนดสำหรับข้อมูลเบี้ยประกันสุขภาพ

- ข้อมูลเบี้ยประกันสุขภาพต้องมีรายละเอียดตามรูปแบบข้อมูล (Format) ที่กรมสรรพากรกำหนด
- ข้อมูลแต่ละรายการ (Field) ต้องคั่นด้วยเครื่องหมาย Pipe “|” โดยไม่ต้องระบุ Pipe “|” ปิดหัวและท้าย ในข้อมูลแต่ละ Record กรณี รายการ (Field) ใดไม่มีข้อมูลให้ใส่ Pipe “|” ติดกัน (หมายถึงรายการ (Field) นั้น เป็นค่าว่าง เช่น “||”)
- รายการข้อมูลที่กำหนดชนิดข้อมูลเป็น N (Numeric) และมีทศนิยม 2 หลัก (15,2) หมายถึง รายการตัวเลขที่มีความยาวทั้งหมดได้ 18 หลัก โดยนับรวมจัดทศนิยมด้วย ถ้าไม่มีข้อมูลในรายการให้บันทึกเป็น 0.00 กรณี เป็นตัวเลขจำนวนเต็มให้ระบุทศนิยม (.00) ต่อท้ายด้วย และการปิดเศษทศนิยมให้ยึดตามหลักสากล (หลักที่สามหากมีค่าตั้งแต่ห้าให้ปัดขึ้น)
- การกำหนดขนาดข้อมูลต้องไม่เกินความยาวที่กำหนดในแต่ละรายการ (Field) กรณี มีข้อมูลไม่ครบตามขนาดของรายการ (Field) ที่กำหนดสามารถระบุข้อมูลตามจริงโดยไม่ต้องนับหรือเพิ่มช่องว่างหรือเพิ่มศูนย์ให้ครบตามที่กำหนด เช่น ชื่อผู้เอาประกัน ขนาด 160 ข้อมูลเป็น “สมศักดิ์” ให้ระบุเป็น |สมศักดิ์|
- ชนิดไฟล์ข้อมูล UNICODE จะต้องกำหนดเป็น UTF8 และขึ้นบรรทัดใหม่ด้วย Carriage Return/Linefeed (CR/LF)
- รายการข้อมูลที่มี * (M/O) คือ (M) จำเป็นต้องระบุข้อมูลตามคำอธิบาย ส่วน (O) จะระบุหรือไม่ระบุข้อมูลก็ได้